RAEKÜLA SÕNUMID

MTÜ Selts Raeküla väljaanne

nr 7 Veebruar 2012

Üks hoolib, teine ei

Lõpetasin äsja Andres Kasekampi raamatu „Balti riikide ajalugu“ lugemise ja tõdesin suure heameelega, et kolme Balti riigi arengud demokraatliku riigikorralduse ja iseolemise poole on arenenud suhteliselt edukalt.

Nõuka- ja iseolemiseaegse juhtimiskogemusega inimesena on mul huvitav vaadelda ja ka võrrelda muutusi riigi- ja kohaliku omavalitsuse organite tegevuses. On ju nende juhid ametisse valinud rahvas eesmärgiga, et valijaid ehk oma rahvast teenida.

Demokraatliku riigikorralduse eripära tulenebki sellest, et võim on rahva teenistuses. Mitte nagu nõukaajal, mil ametnik püüdis vältida abivajajat või teda edasi suunata, vaid üritas karistuste ja hirmu abil suruda inimese madalamaks kui rohi.

Mitu aega tagasi sain politsei- ja piirivalveametilt kirja teatega, et minule kuuluva relva kasutusluba hakkab aeguma. Kirjas olid vastuvõtuajad ja dokumentide loetelugi, et jõuaksin vajalikud paberid õigeaegselt korda teha. Igati meeldiv oli, et mulle sellest teatati, olgugi et peaksin ise meeles pidama igapäevaeluks vajalikke tähtaegu.

Ometi on mul ka vastupidine näide Pärnu keskkonnaametist, kus ajasin firma jäätmeloa uuendamise ja muutmise asju. Ajasin ja ajasin, kuni mulluse aastalõpu eel saigi jäätmeloa sisu muudetud. Aasta alguses ent selgus, et firma jäätmeluba aegus aastaarvu vahetusega.

Kummalgi ametkonnal pole ilmselt kohustust kodanikku teavitada. Üks ametkond ent tegi seda siiski, teine mitte. Üks on arenev, teine mitte. Jah, nõukaaegset mentaliteeti ikka jätkub. Onneks vähe.

Lõpetuseks üks väga hea uudis - Pärnu linnavalitsus vastas Raeküla seltsi taotlusele lõpetada prügivedu pühapäeviti. On lootust, et järgmise prügiveo hanke korda seeläbi muudetakse. Parim sõnum selles on, et linnavalitsus seltsile üldse vastas. Varasemad valitsejad pole seltsi kirjadele vastanud. Tundub, et praegused rahva valitud linnajuhid on rahva teenistuses, mitte vastupidi.

Teet Kurs,
firmajuht ja raekülalane

Raeküla talvefotod Riho Valdnerilt

Õnnelik Daisy koos meistrimees Andre ja koos tööde juhendaja Kaljoga. Foto Riho Valdner

EESTI LIPP

Muusika E. Võrk / Sõnad M. Lipp

Kaunistagem Eesti kojad
kolme koduvärviga,
mille alla Eesti pojad
ühiselt võiks koonduda.
ühine neil olgu püüe
ühes vennaarmuga.

Kostku võimsalt meie hüüe:
Eesti, Eesti, ela sa!
Sinine on sinu taevas,
kallis Eesti, kodumaa,
oled kord sa ohus, vaevas
- sinna üles vaata sa!
Must on sinu mullapinda,
mida higis haritud.

Must on kuub, mis eesti rinda
vanast juba varjanud.
Sinine ja must ja valge
kaunistagu Eestimaad!
Vili võrsugu siin selge,
paisugu tal täieks pead.
Vaprast meelest, vennaarmust
Eesti kojad kõlagu!
Kostku taeva poole põrmust:
Eesti, Eesti, ela sa!

Daisy sai kena majakese

Kaljo Kaasik,

RVK avatud noortekeskuse meisterdamisringi juhendaja

Mulle meeldib, kui noorel mehel on kindel soov midagi oma käte osavusega ära teha. Andre meisterdas näiteks oma pisikesele sõbrale, kutsikas Daisyle kauni kollase kodu. Vaadake, kui uhke see kollane majake tänase lehe esikaane pildil välja näeb! Ehitas Andre, tegid sõbrad, nõu ja jõuga aitasin mina. Tore oli, et ka Andre pere tegevuse vastu huvi tundis ja vajaminevaid materjale juurde tõi.

Kihnu juurtega noormees Indrek näiteks otsustas kivide vedamiseks laeva ehitada. Egas Tallinn ja St Peterburg veel täielikult valmis ole ja väärt ehitusmaterjali on alati tarvis. Praegu on laevuke kuivdokis talvekorteris. Mastid-poomid võttis Indrek koju kaasa, kihnlastest sugulased lõikavad välja ja traageldavad laevale purjesid. Mehed sätivad taglastust paika. Kevadel, kui ojad-kraavid vett täis, läheb proovisõiduks.

Eric-Marek ent otsustas nooremale õele sünnipäevaks kena riidenagi meisterdada. Väärt mõte! Ei kulunud kolme õhtupoolikutki ja omapärane kingitus saigi valmis.

Meile siia Raeküla ikka jagub neid vahvaid poisse-plikasid, kel pea häid mõtteid täis ja tahtmine mõnigi neist teoks teha.

Hetkel küll on Vanakooli keskuse avatud noortekeskuse puutöökoja riiulid lõpetamata töid ääreni täis. Aga pole hullu – talv pole veel läbi ja ahi vajab ju kütmist.

Ootan endiselt igal tööpäeval huvitavate mõtetega teotahtelisi noori Vanakooli keskuse keldris avatud meisterdamisstuudiosse. Kes pelgab tulla üksi, võib sõbra kaasa võtta.

Tubli, poja!

Ivo ja Leena Anni

Andrel oli unistus väikesest koerast, inimese suurimast sõbrast. 2010. aasta suvel saigi perre võetud loomade varjupaigast väike must kutsikas. Ta oli väga elav loom, väikese valge lipsu ja ühe valge käpaga. Andre pani talle nimeks Daisy.

Kutsikale oli vaja oma maja ja nii tegigi Andre talle pappkarbist armsa kuudi, millel olid ka aknad ees. Alumise osa värvis ta kollaseks ja katuse punaseks. Kutsikas kasvas ja varsti ei mahtunud ta enam oma karpkuuti ära. Siis otsustas Andre, et Daisyle on vaja uut suuremat ja juba puidust maja.

Andrele tuli appi õpetaja Kaljo Kaasik, kes õpetab Vanakooli noortekeskuses Andrele ja teistele lastele puutööd. Algul tegid nad joonise ja siis asusid meisterdama. Värvid said samad - majaosa kollane ja katus punane.

Daisy kartis esialgu oma uut kodu, aga iga päevaga läks ta julgemaks, kuni lõpuks läkski majja sisse. Usume, et Daisyle meeldib tema uus kodumaja kohe väga.

KÜSK Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Ajalehe Raeküla Sõnumid väljaandmist toetavad Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja Raeküla Vanakooli Keskus

Rae külla on alati meeldiv tulla

Toomas Kivimägi, Pärnu linnapea

Raeküla on Pärnu linna üks hubasemaid elurajoone, ühteaegu lähedal nii linna südamele kui suurepärasele looduskeskkonnale: männimetsadele, parkidele, rannale ja värskendavale mereveele. Aga ühe paiga teevad ennekõike eriliseks inimesed, kes seal elavad.

Kohe algatuseks tahangi kiita kõiki raekülalasi suure aktiivsuse, mõistmise ja külalislahkuse eest.

Eraldi tänusõnad fantastilisele Raeküla seltsile, mis möödunud aastal tähistas juba oma kümnendat koostegutsemise aastat.

Soovin Raeküla rahvale ning seltsi liikmetele jätkuvat edu ning rõõmu edaspidiseks! Linnaosa parema tuleviku nimel on koos tegutsemine alati viljakam kui omaette nokitsemine.

Läinud aasta kaks märksõna

Üks suuremaid murekohti Raeküla on aastaid olnud tolmavad kruusateed. Ainuüksi eelmisel aastal, vaatamata suurtele laenukohustustele, suutsime lühendada seda muret 2347 meetri jagu. Just nii palju meetreid ehk 2,3 kilomeetrit kruusateid sai tolmuvaba katte, see hõlmab Männimetsa, Rannametsa, Riisika, Käo, Ugandi, Pilve, Kopli, Tare tänavaid ja Kalevi puiesteed. Loodan, et hindate!

Teisena toon ära eelmisel aastal Raeküla lasteaias tehtud remonditööd summas veidi üle 12 000 euro. Kordades tähtsam kui raha on see, et lapsed said palju soojemad ja hubasemad toad.

Miks ma just need kaks investeeringut välja tõin, on asjaolu, et mõlema tegevuse käivitamisel oli väga oluline Raeküla enda inimeste suur initsiatiiv ja aktiivsus.

Soovime ka edaspidi linnakodanike positiivset initsiatiivi ja konstruktiivseid märkusi tunnustada omapoolse hea teoga meie ühisest rahakotist.

Tänavu plaanitud

Suurim töö tänavu, mis Raeküla rahvast puudutab, on Merimetsa tänava kapitaalremont. Mul on väga värvikalt silme ees pilt eelmise aasta lumerohkest talvest, kus inimesed pidid bussipeatusesse jõudmiseks kõndima piki sõiduteed. See ei ole normaalne. Kuigi ka sõidutee on üsna vilets, on veelgi suurem probleem korraliku ja turvalise kõnnitee puudumine. Just seetõttu olen olnud prioriteetide valikul kompromissitu Merimetsa tänava remondi vajalikkuse osa. Kuigi projekt ehitustööde osas ja ulatuse kohta valmib aprillis, saab tänav kindlasti uue katte ning kapitaalselt uue kõnnitee.

Mõistagi seab piirid (tee)ala laius tervikuna, mistõttu on mõistlik ja vältimatu rajada kõnnitee vaid tee ühte äärde, aga see-eest veidi laiem ja korralik. Esialgse ajakava kohaselt algavad ehitustööd suvel. Investeeringute hajutamise vajaduse tõttu jääb kogu tee valmimine järgmisesse aastasse.

Linnavalitsus saatis seoses Pärnu randade hooldusega 16. veebruaril volikogule eelnõu, millega soovime luba hooldustööde riigihanke korraldamiseks ja varaliste kohustuste võtmiseks ajavahemikuks 1. aprill 2012 kuni 30. aprill 2013. Hange hõlmab Raeküla, Mai, kesklinna ning Vana-Pärnu randa. Leping sõlmitakse aastaks ning tööde tegija kohustus on tagada randades, sealhulgas ka Raeküla rannas, heakorratööde teostamine - olmeprügi koristamine, prügikastide tühjendamine, rohealade niitmine, inventari paigaldamine ning vajadusel remont.

Hooldusalasse jäävad ka kaks Raeküla randa viivat teed, mis tähendab, et tööde tegijal on kohustus niita randa viiva tee ääred ning koristada olmeprügi sealtki. *LIFE + Nature* projekti "Lehmad linnas" raames jõuavad tänavu lisaks Mai ning Vana-Pärnu rannaniitudele linnalehmad Raeküllagi.

Pärnu rannaniidu looduskaitseala kaitse eesmärk on niitude ja teiste rannikuelupaikade ning mitmete kaitsealuste taime- ja linnuliikide kaitse. *Natura* võrgustikku liitumise ajal 2004. aastal olid rannaniidud juba põhjalikult roogu kasvanud, osaliselt võsastunud ning rikutud veerežiimiga.

Projekti raames taastatakse kokku 250 hektarit rannaniite ning tehakse maahoolduseks vajalikud investeeringud eesmärgiga tagada kaitsealal kõikide sealsete elupaigatüüpide soodne seisund.

Rannaniitudelt eemaldatakse roog ja võsa, rajatakse karjaaiad ja loomade varjualused ning teed inimestele liikumiseks. Pärast ala taastamist hakatakse seda hooldama karjatamisega, mille osas on kokkulepe eraettevõtjaga, kes omab antud alale kasutusvaldust. Et võimaldada uudistajail loomade tegemistest rannaniidul osa saada, asutakse suve hakul korrastama ligipääsuteid randa, arendatakse välja loodusradade süsteem ning koostatakse ja paigaldatakse ekspositsioonid.

Karjatamisega alustati katsetusena juba 2010. aastal Mai rannaniidul, et veenduda, kas Pärnu rannaniitudel on loomi võimalik karjatada.

Uuenev bussiliiklus

Palju kõneainet on pakkunud ilmselt juba käesoleval kevadel aset leidvad põhjalikud ümberkorraldused Pärnu linnaliinide sõiduplaanides ja -marsruutides. Elanike soovide ning ettepanekute kuulamiseks marsruutide ümberkorraldamise kohta kutsusime jaanuari keskel kokku kohtumised linnaosades. Ettepanekuid tuli väga erinevaid ning selge on, et iga üksikisiku sooviga me arvestada ei saa.

Kohtumiselt jäid kõlama mõtted, et Raekülast peaks saama ilma ümberistumiseta mööda Karja tänavat kesklinna ning ümberistumise sõlmpunkt Mai kino juures on rakendumist ootava plaani kohaselt jalakäijatele ohtlik. Oleme ettepanekud edastanud ühistranspordi korraldajale, ASile GoBus, kes nopib ettepanekutest välja need, mis on teostatavad ja omavahel tervikuks kokku seostatavad.

Uue transpordikorralduse põhiidee on tegelikult lihtne – suurem sagedus, mis on positiivne, aga see eeldab ümberistumist, mis on negatiivne. Uue skeemi rakendamine ei ole eesmärk omaette. Meil on valida kahe variandi vahel: kas olemasolev või väljapakutud uus. Liinivõrgu taastamine niiöelda heade aegade mahus pole lähiaastail teostatav, kui mitte tõsta piletihinda, mida linnavalitsus ei pea võimalikuks. Kui enamus inimestest eelistab olemasolevat skeemi, siis nii ka jääb.

Raeküla kohvikuhoonestik

Möödunud aastal alguse saanud tuline võitlus Raeküla kohvikuhoone säilimise eest on jõudnud vahefinišisse. Nimetan ehitist kohvikuhooneks, kuna 2005. aastal väljastati toona seal tegutsevale ettevõttele kasutusluba otstarbega kohvikule, baarile, sööklale ning esialgselt raudteejaamaks ehitatud hoonet ei kasutata sellel otstarbel juba mitmeid, mitmeid aastaid.

2011. aastal osaühingult Redstar Invest kinnistu ostnud Olerexi soov kohvikuhoone lammutada jõudis Tallinna halduskohtusse, mis rahuldas esialgse õiguskaitse taotluse ning peatas 15. veebruarini Pärnu linnavalitsuse planeerimisosakonna käesoleva aasta jaanuari keskel tehtud otsuse kohvikuhoone lammutamise kohta ning keelas ettevõttel kuni 15. veebruarini alal igasugused lammutusega seotud tööd.

Planeerimisosakond väljastas kõikidest õigusaktidest lähtuvalt loa lammutamiseks omaniku soovil.

Väga hea, et vaidlusse on sekkunud kohus, kes ongi tänasel hetkel parim arbiter (vahemees), selle väga vastandlikke emotsioone tekitava Gordioni sõlme lahendamisel. Linnavalitsus aktsepteerib kohtu langetatavat otsust ning edasi ei kaeba.

Hea Raeküla rahvas, tunnustan teie tegevust ning loodan, et linnapoolne panus Raeküla piirkonna arendamisel on samuti märgatav.

Teie juurde – Rae /sõnast raad/ külla - on alati meeldiv tulla.

Leili Tiigi, raekülalane

Mõni sõna sekka!

Vanakooli keskuses toimus arutelu uue planeeritava bussiliikluse kohta. Linnavalitsusest oli selgitusi andmas abilinnapea Romek Kosenkranius kolleegidega ja linnale ühistransporditeenust pakkuva *GoBus*i esindaja Toomas Talts.

Raeküla elanikel oli südamel nii laste kooliskäimise võimalus ja tee ohutus kui ka vanemate inimeste arsti juurde, turule, poodi, ka linnavalitsusse pääsemine. Arutelust osavõtt oli elav: kuulati hoolega transporti korraldava ettevõtte esindaja ettekannet uuest ühistranspordi liiklusplaanist ja esitati hulga küsimusi, mindi ägedakski, tunda oli rahulolematusest tingitud pinget.

Uue süsteemi virr-varris selguse saamiseks esitasin endale küsimuse: „Mis eesmärgil peab linna ühistransport toimima? Kas meile pakutavad liikumisvõimalused lähevad paremaks?"

Jõudsin järeldusele: ei lähe! Raeküla elanikel on uue süsteemi järgi väga raske pääseda Merimetsa tänavalt Karja tänavale. Täpsemalt öeldes pääseb ümberistumisega Koidula gümnaasiumi peatusest Aia peatusesse, et sealt vantsida jalgsi üsna pikk tee kas linnavalitsusse, Vanale turule, perearstikeskusesse, apteeki, hambapolikliinikusse, säästumarketisse, viimistlus- ja remondimaterjalide kauplusesse või jalanõude, seljariiete, kangaste ja muu igapäevaeluks vajalike tarvete poodidesse, ka Eesti Posti teeninduskontorisse, sauna, kingsepa või õmbleja juurde, lastega tantsukooli, usklikel kirikusse ja ikka nii edasi.

Koju tagasi ei tule ju keegi tavaliselt tühja käega. Kui vanadel aegadel toodi linnast tulles sarvesaia, siis nüüd veame palju-palju muudki, ikka käed kompse täis ja selgki raskusest küürus. Tagasitee koju aga on veel suurem seiklus, et pääseda kino Mai peatusest üle Papiniidu tänava Raeküla poole viivale bussile. Praeguse kogemuse põhjal, kui tuleb Mere peatuses ühest bussist teise ümber istuda, näeb juba ilmekalt, kuidas tugevamad ja nooremad-nobedamad ees istekohad hõivavad. Toidukottidega või kepi toel liikuvad vanemad inimesed pääsevad bussi viimastena, lapsevankriga liikujatest ei tasu selles rüseluses rääkidagi. Jah, linnast ei tasuks küll torti osta!

Meile selgitatakse, et linnal ei ole raha. Selge! Nagu kinnitas uue sõiduplaani esitaja: "Saab nii või ei saa üldse midagi - ja kõik jääb endiseks." Väga jäik seisukoht.

Head kaaslinlased, pangem pead veel kord tööle ja aidakem linnavalitsusel oma linna elanike huvides ühistranspordi kava paremini kokku panna!

Raeküla rannaniit (jaanitule plats kena kase ja võimsa prügimäega). *Foto Riho Valdner*

Taastustööd ulatuvad Raeküllagi

Silvi Kanošina, toimetaja

Euroopa Liidu *LIFE*-projektide valikukomisjon eraldas mullu kevadel 1 138 413 eurot Pärnu rannaniidu taastamise projektile, tänavu algavate ja viis aastat kestvate hooldustööde käigus saab uuendatud Raeküla mereäärnegi.

Alanud aastast keskkonnaameti Viljandi-Pärnu regiooni Pärnu rannaniitude taastamise projekti juhina alustanud Bert Holm kummutab Raeküla Sõnumite toimetusse jõudnud mure, et Raeküla alla taastustöödega ei jõuta. Holmi kinnitusel avanes Euroopa Komisjoni *Life*-programmist rahastatav rannaniidu taastamise projekt selle aasta algusega ja reaalsed taastamis- ja karjatamistööd lähevad lahti eeloleva aasta suvel, orienteeruvalt juuli teisest poolest.

„See info, et karjatamine või muul viisil rannaniitude taastamine Raeküla alla ei ulatu, ei vasta tõele," kinnitas Holm. „Projekti tegevustesse on haaratud kogu Pärnu rannaniidu kaitseala, seega ka Raekülaga piirnev maa. Küll ei julge lubada, et taastamine ja karjatamine just sellel suvel Raeküla kanti jõuab, sest piirkond on suur ja taastamistööd planeeritud mitmesse aastasse koos karjatamise järk-järgulise laiendamisega."

Holm märkis, et projekt haarab ka lõugaste või sonnide puhastamist. Tulevikus peaks enamus Pärnu rannaniidu kaitsealast olema karjatatav ja võrreldes praegusega silmale palju ilusam vaadata.

„Taastamistööde tulemusena tõuseb ranna nii looduskaitseline kui ka puhkemajanduslik väärtus," nentis ta. „Rannaniidud on tulevikus enamjaolt ka jalgsi läbitavad, kui vana roostikusodi ja mere ning inimeste poolt alale kantud prügi saab kokku korjatud ja kariloomad roostiku pealekasvu kontrolli all hoiavad. Ma ütleksin, et sellest võidavad ühtviisi nii loodus kui ka kohalikud elanikud ja kaitseala külastajadki. Eesti rannaniidud on Euroopas ühed suuremad ja esinduslikumad, nii et Eestil on kohustus neid maastikke ja elupaiku hoida."

Bert Holm: „Märgates võimalikku rikkumist, näiteks prügi mahalaadimist või mootorsõidukiga sõitmist väljaspool teid, tuleb sellest kohe teavitada keskkonnainspektsiooni lühinumbril 1313."

Kaitseala järelvalve ja rikkujate karistamine on Holmi sõnutsi keskkonnainspektsiooni pädevuses. Paraku ei saa riik endale lubada keskkonnainspektorit igale kaitsealale või teeotsale. Holm soovitas kohalikel elanikel tähelepanelikum olla, et lõpetataks selline prügistamine, nagu Raeküla rannaniidul seni käib. „Märgates võimalikku rikkumist, näiteks prügi mahalaadimist või mootorsõidukiga sõitmist väljaspool teid, tuleb sellest kohe teavitada keskkonnainspektsiooni lühinumbril 1313," selgitas ta.

Raeküla rannaniidul ilutsevast prügimäest soovitas Holm teavitada Pärnu linnavalitsust. „Rannaniitude taastamisprojekti raames on planeeritud prügi koristamine ja hoiatavate infotahvlite paigaldamine, et looduse reostamine lõpeks," informeeris projektijuht.

Ehkki Pärnu rannaniitude taastamisprojekt hõlmab aastaid 2012-2017, on niiöelda eeltööde käigus nosinud rannas rohtu ja pilliroogu juba kahel eelneval suvel Viljandimaa loomakasvataja Georg Artma šoti mägiveised.

Pärnu rannaniitude looduskaitseala pindala on 371,4 hektarit. Kaitseala peamisteks väärtusteks on üle-euroopalise tähtsusega elupaigatüübid – rannaniidud, rannikulõukad ja valged luited ning hulk taimekooslusi, nende hulgas käpalised, balti sõrmkäpp, emaputk, ahtalehine ängelhein tulikaliste sugukonnast ja mitmed teised.

Raeküla Sõnumite läinud juulis tehtud küsitlus näitas, et raekülalased soovivad jaamahoone püsimajäämist. Omanik soovib lammutada. Asja arutab Tallinna halduskohus.

Lasteaed lustis sünnipäevapeol

Eve Laidvee, lasteaia vanemõpetaja

Kusagil meie lähedal asub muinasjutumaa, mida kutsutakse Unekuningriigiks. Seal elavad Une -Mati, Une-Kati, Punamütsike, vahva Hundionu, hooliv Vanaema ja julge Jahimees. Kõigi nende tegelastega said Raeküla lasteaia lapsed tuttavaks lasteaia sünnipäevapeol veebruarikuu alguses.

Raeküla lasteaia tänavune sünnipäev algas hommikuse pidžaamapeoga saalis, kus külalisi võtsid vastu Une-Mati ja Une-Kati. Loomulikult olid kõigil kohaletulnutel seljas tuduriided alates öösärkidest-pidžaamadest ja lõpetades uhkete hommikukuubedega.

Iga laps oli saali kaasa võtnud ka oma kaisukaru ja unepadja, millel hea istuda. Une-Mati ja Une-Kati puhusid lastele unemulle, jaotasid unekomme, laulsid koos lastega unelaule ja mängisid kaisukarudega. Kõik laulud, tantsud ja laulumängud olid valitud peo temaatikat arvestades. Hiljem said kõik maiustada sünnipäevatordiga.

Tavapäraselt on lasteaia sünnipäevapeol omalavastatud näidendi esitanud lasteaia õpetajad. Seekord aga, et elu oleks põnevam ja erksam, said nii mudilased kui õpetajad üllatuse osalisteks. Siidisabakeste rühma õpetaja (Eve Laidvee – toim.) aktiivsel eestvedamisel sai ühel õhtupoolikul kokku grupp rühma laste vanematest, et kaasa lüüa näidendi „Punamütsike“ lavastuses.

Suur rõõm oli näha vanemaid niimoodi õhinaga üheskoos tegutsemas. Proove tehti pea igal õhtul ja asjaosalised põimisid igivanasse loosse tänapäevaseid süžeelahendusi ning vürtsitasid teksti pisikeste vimkadega.

Etenduse päeva õhtupoolikul oli ootamisrõõm ja rahutus kõigi hinges: oli see ju esimene kord vanematel astuda näitlejatena publiku ette.

Lõpuks see algas – Punamütsike astus koos oma saatjaskonnaga vaatajate ette. Lõbu laialt, lustisid nii näitlejaist emmed-issid kui pealtvaatajaist lapsed ja õpetajad. Küllap oli põnnidel suur üllatus näha oma emmet-issit Punamütsikese, hundi, jahimehe, ema või vanaema rollis.

Suured tänud teile - Otto ja Oskari, Hendriku ja Aroni emad ning Joosepi isa! Kogu Raeküla lasteaiapere sai suurepärase etenduse osaliseks.

Täname kõiki, kes meie toredale sünnipäevale kaasa aitasid! Meil oli tõesti vahva sünnipäev!

Peretuur 2011 jagas tiitleid

Boris Leppsoo, žürii esimees

Meile, žürii liikmetele (lisaks ka külalistele Tallinnast Margarita Kersonile ja Olga Zubakinale), oli esmapilgul antud väga keeruline ülesanne, sest kõik osalevad pere–ansamblid väärisid võitu.

Kuidas neid siis järjestada? Lahendasime probleemi omamoodi. Tulemused on järgmised:

I koht professionaalususe kategoorias - perekond Kirsi Audrust (foto 1);

I koht põlvkondadevaheliste sidemete tugevdamise ja loomingulisuse kategoorias - pereansambel L.T.T Raekülast (foto 2);

I koht südamlikkuse kategoorias - pereansambel Kontus Raekülast (foto 3).

Kontserdi lõpetuseks esines pereansamblitele ja kontserdikülalistele Vanakooli pilli– ja laulustuudio ansambel (foto 4). Võib ju neidki noori tinglikult pereansambliks nn Vanakooli pereansambliks kutsuda.

Soovitan soojalt Pärnu linna ja maakonna lauluhuvilistel peredel harjutama hakata: arvult neljas Peretuur pole enam mägede taga. Kontsert toimub taas Raeküla hea kodaniku nädala lõpetuseks 1. detsembril, juhatades ühtlasi sisse advendiaja. Huvilistel palume end registreerida hiljemalt 23ndaks novembriks. Kohtumiseni!

1

2

3

4

Foto Ilmar Mänd

Tõmbasime Raeküla hea kodaniku tiitli pooleks

Kahekõne
Silvi Kanošina ja Inga Mänd

Raeküla kolmikliidul ehk Vanakooli keskusel, koolil ja lasteaial valmis läinud aasta novembris otsus anda hea kodaniku nädala raames esmakordselt välja ka Raeküla hea kodaniku tiitel.

Hea kodaniku tiitlile laekus kuus ettepanekut ja meie, selle loo autorid, kes me kogu au omavahel ära jagasime, olnuks nõus tiitlit vedama õkva siiludeks. On ju tiitlit väärt kõik teisedki: Liivi ja Kaljo Kaasik Raeküla seltsielu arendajaina, Eha Paas Raeküla lasteaia hoolekogu eestvedajana ning Ilmar Talvaru Raeküla randa viiva Harju tänava pikenduse rajaja–korrashoidjana.

Kolmiku otsus ent oli jagada tiitel kohaliku lehe tegijate vahel pooleks, märkimaks nende vabatahtlikku tööd seoses Raeküla Sõnumite väljaandmisega 2011. aastal.

Silvi: Inga, mis tundega sa selle tiitli vastu võtsid? Mina olin küll pettunud, sest olin oma valiku teinud Liivi ja Kaljo tunnustamiseks. Suurüritusele ehk tiitli kätteandmisele minnes olin raudkindel, et just nemad on võitjad. Ma jõudsin isegi välja mõelda, mis kujul ja viisil ma neist järgmisse Raeküla Sõnumeisse loo kirjutan. Oma väljamõeldud kahekõnest olin nii haaratud, et olin suisa pettunud, kuuldes välja hõigatuks hoopis teised nimed

Inga: Tjah, pean tunnistama, et oma nime nominentide seast lugedes ei pööranud ma sellele üldse tähelepanu, sest minagi oleksin tunnustanud Liivi ja Kaljo teeneid palju enamaks. Eriti sümpaatne tundub mulle Ilmar Talvaru entusiasm rannatee ehitamisel ja jätkuv pidev hool selle heakorra eest.

Tegelikult tegi otsuse komisjon, kuhu mina ei kuulunud, nii et oma sõna ma sekka öelda ei saanud. Ise olen kogu oma tööelu püüdnud hoida eesti keele ilu ja ilmekust, õpetanud kooli keele- ja kirjandustundides lugupidavalt suhtuma sõnasse ja meie emakeelde. Nüüd pensionärina naudin võimalust vabatahtlikuna kaasa aidata Raeküla Sõnumite väljaandmisele. Südamest rõõmustasin, et märgati minu ja sinu kaastöö vajalikkust ja seda tunnustati. Olen tänulik! Edu meile ka edaspidiseks – eks ole!

Silvi: Muidugi on meeldiv, kui su töö on tulemuslik, mis tähendab, et raekülalane on koduküla väljaande omaks võtnud. Olen selleni jõudnud ju minagi, kuigi alguste alguses tundus mulle jutt linnaosa oma lehest üsna kahtlase väärtusega. Mida ja millest kirjutada üks kord kvartalis ilmuvasse lehte? Uudistest ei saa ju juttu olla, kui sündmus toimub täna, kuid leht ilmub alles kolme kuu pärast. Aga kui paneks need uudised pildis esiküljele teadmisega, et üks pilt on etem kui sada sõna kirjas? Nii olemegi ju teinud ja kui kõiki kuut ilmunud lehte nüüd lehitseda, saab tõdeda, et Pärnu ääremaalgi käib vilgas ja sündmusterohke igapäevaelu. Ega sul ole teist arvamust välja pakkuda?

Inga: Kuna olen lehe valmimisele tema esimesest artiklist alates kaasa mõelnud, siis olen sinuga nõus. Teame ju, et Vanakooli sees ja ümber liiguvad toredad tegusad inimesed, kes teostavad paljud esialgu utoopilistena näivad ideed ja mõtted. Sellele, kes ise üritusega haaratud, on fotomeenutus ilmselt südantsoojendav viide. Kahjuks mitte nendele raekülalastele, kes alles Raeküla Sõnumite piltidelt, luup käes, tuttavaid isikuid ja kohti otsivad. Meie ajalehe tähtsaim ülesanne ongi ilmselt mitte eelreklaam, vaid kutse kaasa tegema, juurde tulema, oma mõtetele toetajaid otsima, kohalikku elu heakorrastama, möödanikku meenutama. Tuntud eesti klassikut ümber sõnastades: „Olgem pärnakad, aga saagem ikka aktiivseteks raekülalasteks!”

Silvi: Mitmeid kordi olen pidanud selgitama, kas üks külaleht peab ikka ilmuma üleni värvilisena ja nii kallil paberil. Tõsi, esialgu oli meilgi jutuks, et kui teeks vaid väliskiljed värvilised ja jätaks sisemuse must-valgeks. Trükkalite hinnapakkumine ent näitas, et värvidega vangerdamine kokkuhoidu ei anna. Paber võinuks küll õhem olla, ent lehe pisuke tiraaž pole niiöelda rulltrükile vastuvõetav. Jäi üle vaid niiöelda lehttrükk odavaimale paberile. Meie valik aga tähendas, et neljale väljaandele plaanitud raha kulus kolmele ja kuigi Vanakooli keskuse tööpere taotles ja sai täiendava projektiraha, on toimetuse rahakotis põhi juba paistmas. Võimalikuks väljapääsuks oleks hakata lehte välja andma tellija raha eest. Kas sina, näiteks, oleksid nõus maksma?

Inga: Küsimus pole esitatud õigele inimesele. Kõik, mis seal sees, on mulle teada, ent oma töö vilja tahan muidugi jätta kodusesse arhiivi mälestuseks – järelikult mina ostaksin ja telliksin.

Vesteldes seniste lehe saajatega, siis arvamusi on olnud väga vastuolulisi: mõni ütleb, et loeb kõik trükitu huviga, leiab sealt toredaid või isegi unustatud sündmuste meenutusi, millele tahakski omapoolset lisa esitada; teine sealsamas põlastab, miks üleüldse kolkalehte tehakse ja kelle raha raisatakse.

Väga paljud endised raekülalased, keda elusaatus on meie linnaosast kaugemale viinud, on meie ajalehest äärmiselt huvitatud olnud. Kuulen nendelt sageli soovi anda teada järgmise väljaande ilmumisest. Usun, et neid rahuldaks eeltellimise võimalus.

Siinsete püsielanike arvamust peame aga nendelt endalt välja uurima. Tahaks loota, et nii nagu sina ise, on teisedki Raeküla inimesed oma arvamust lehest korrigeerinud paremuse suunas.

Vahel on minult küsitud, miks me nii vähe kritiseerime. Aeg-ajalt oleme kitsaskohtadele või lausa isekale pahatahtlikkusele tähelepanu siiski juhtinud.

Silvi: Ehkki ma suhtusin linnaosa lehe väljaandmisse esmalt üsna skeptiliselt, asusin teist numbrit toimetama juba huviga. Lehes on ju juttu neist inimestest, nende tegemistest, kelle keskel ma iga päev elan. Eriti väärt on aga ajalooküljed, sest paljugi neil kirjutatu on mulle kui hiljem Raeküla sisse rännanule tundmatu maa avastamislugu. Mõtlen, et kui ma nüüd loen huviga siinmail sajand tagasi juhtunust, siis miks ei peaks pakkuma meie leht ajaloouurijaile samasugust huvi saja aasta pärast. Või mida sina, Inga, arvad?

Inga: Sul on õigus. Ajalugu puudutavad leheküljed on tõesti kõige loetavamad ja kaasa mõtlemisele ärgitavad. Tänu sellele rubriigile lehes toimuvadki meie keskuses niinimetatud teeõhtute vestlusring, kus seni on kord kuus oma mäletusi kuulajatega jaganud juba kuus põlisraekülalast. Mina olen siin elanud viimased kolmkümmend aastat, aga tunnen paljusid sageli kohatud inimesi vaid nägupidi. Tutvun nendel teeõhtutel nüüd huviga selles kandis sündinud ja kasvanud inimestega, siinse eluolu ja võimalustega, naabrite omavahelise suguluse ja suhtlusringiga. Meenutajad on seni rääkinud enam-vähem ühest ja samast perioodist (möödunud sajandist), ent igaühel on olnud oma vaatenurk. Meie teeõhtute kuulajaskond kasvab iga korraga – seegi näitab inimeste soovi olla kaasteeline.

Silvi: Ma pole kokku arvutanud, kui mitme autori tööd oleme seitsmesse lehte toimetanud. Aitäh kõigile kirjutanuile! Tänu teile on Raeküla Sõnumid just selline, nagu ta on – väärt lugude ja kenade piltidega kohalik leht. Mis peamine – meite oma tehtud, ehe ja hea Eesti toode!

Inga: Võin Sinu küsimusele autoritekirjutajate arvu kohta vastata. Neid on olnud 51!

KOMMENTAAR

Piia Karro,
Vanakooli esindaja Raeküla koostöökolmiku toimkonnas

Mul on südamest heameel, et idee tunnustada aasta tegijat, mida oleme kavandanud jagada juba alates esimesest hea kodaniku nädalast 2009. aastal, jõudis eelmisel sügisel tulemuseni.

Kõik esitatud kandidaadid Raeküla hea kodanik 2011 tiitlile olid väga asjakohased ja tublid inimesed, kuid koostöökolmiku valik oli sedakorda selline. Olen isiklikult veendunud, et tiitli tõmbasid niiöelda pooleks just õiged inimesed. Uskuge, aga ilma Silvi ja Ingata poleks meil ka Raeküla Sõnumeid.

Õnnitlused Silvile ja Ingale ja jaksu neile koostöö jätkamiseks lehe väljaandmisel.

Hea raekülalane!

Kutsun sind jälgima kogu aasta vältel linnaosa tegemisi ja siinseid eestvedajaid, et saaksid esitada omapoolse kandidaadi juba 15. novembriks Raeküla hea kodanik 2012 tiitli omistamiseks. Tegusaid inimesi ju meie linnaosas jagub!

Kutsun ka linnaosa kunstnikke eelseisvat ettevõtmist oma loominguga toetama. On ju proua Maimu Eriste hea algus teinud ja tema kaunis talvepilt kaunistab nüüd meie esimeste Raeküla hea kodaniku tiitlikandjate kodu.

Terviserajad rõõmustavad noort ja vana

Margus Randmäe, Pärnu Kahe Silla klubilane

Pärnu Kahe Silla klubi on oma vabatahtlikega tegelenud Raeküla terviseradade arendamisega aastast 2010 ning seadnud eesmärgiks kujundada sellest koostöös parteneritega kaasaegne tervisespordikeskus.

Raeküla männikusse rajatud terviserajad on väga populaarsed ning leidnud rohkelt kasutust juba aastast 1960. Esimeseks rajameistriks ning eestvedajaks oli Enn Tasalain, hilisem Jõulumäe tervisespordikeskuse ülesehitaja ja kauane eestvedaja. 1968. aastal toimusid Raekülas Pärnumaa murdmaasuusatamise meistrivõistlused.

Viimasel tosinal aastal on spordirahvas rääkinud Raeküla radade kaasajastamisest ja sinna elementaarsete olmetingimuste loomisest.

Kolmikleping

Reiu-Raeküla arenguks sõlmisid ümberkaudsed kolm omavalitsust - Pärnu linn, Tahkuranna ja Paikuse vald - 17. jaanuaril 2010. aastal ühiste kavatsuste kokkuleppe, mis näeb ette kujundada kolme omavalitsust ühendavast radadevõrgustikust kaasaegne liikumisharrastuse keskus. Eeldusi hästi toimiva keskuse arendamiseks on palju:

* hea asukoht – üks vähestest terviseradadest Eestis, mis asub kolme valla piirimail ja kuna lähipiirkonnas elab ca 60 000 inimest, leiab ohtralt igapäevaseid kasutajaid (õhtusel ajal ja nädalavahetustel 500 inimese ringis);
* suurepärane keskkond – männimets ja mõõdukas rajareljeef ning traditsioonid ja tuntus.

Tutvumine ja kontaktide loomine sarnaste keskuste tegevusega, nagu Järvamaal Albu vallas Valgehobusemäe ja Viljandimaal Paistu valla Holstre-Polliga, näitas, et meie kolmel omavalitsusel on kokkulepitud eesmärkide suunas veel pikk tee minna, kuid mõndagi on juba tehtud: renoveeritud ja valgustatud vana raudteesild, mis viib Reiu puhkekeskuse juurde rajatud lähtepaika; terviserajad on liidetud üleriigilise terviseradade võrgustikuga, mida koordineerib sihtasutus Eesti Terviserajad; spordirahva ettepanekud on sisestatud piirkonda puudutavasse kaitsekorralduskavva.

Mitmed ettevõtted on projekti panustanud oma initsiatiivi: AS Triger renoveeris näiteks Raeküla parkla piirdeaiad ning ehitusfirma Sa.Met parandas suusarajal varitsenud ohtlikud augud. Reiu puhkekeskus on kahel aastal õla alla pannud Reiu-Raeküla suusaretke korraldamisele. Kõigi suusasõprade rõõmuks on 3kilomeetrisel valgustatud rajal tehtud maastikuplaneerimistöid rajaprofiili mitmekesistamiseks - kerkinud on kaks väikest mäge.

Lähitulevik

Raeküla männiku terviseradadel liikujad tajuvad loodetavasti juba tänavu mitmeid olulisi parendusi: veel enne suve on plaanis varustada rajad SA Eesti Terviserajad toetusel korralike suuna- ja kilomeetriviitadega, rajakaartide ja muude infotahvlitega; kolme- ja viiekilomeetrisele rajale lisandub korrastatud 10kilomeetrine, mis siiani on suhteliselt vähe kasutust leidnud.

Järgmiste arendustegevuste hulka kuuluvad 5kilomeetrise raja valgustamine, senise valgustatud raja baasil hüdrantsüsteemiga kunstlumevõimalusega lõigu väljaarendamine, piknikukohtade rajamine, sportimispoomide ja -pinkide paigaldamine, koerte jalutusväljaku rajamine.

Spordirahvas on arusaadavatel põhjustel huvitatud olme- ja halduskeskuse rajamisest Raeküla parklasse, ent tervisespordikeskuse staabi asukohaks saab siiski Reiu puhkekeskus, mis hakkab pakkuma kõiki põhilisi teenuseid: suusarenti ja –hooldust, toitlustamist, majutust, pesemist, sauna, seminariteenust. Lisaks pakub võimalusi rannavollet, kanuumatka või uisutamist harrastajatele.

Raeküla poolele tuleb kindlasti korralik tualett ning välistatud ei ole suusahoolduse tarbeks kerkiv ajutine rajatis.

Aitäh aitajaile!

Reiu-Raeküla tervisespordikeskuse arendamisse on olulise ja väärtusliku panuse andnud MTÜ Silla Külaselts, Pärnu linn, Paikuse vald, Tahkuranna vald, Reiu puhkekeskus, Pärnumaa spordiliit, Pärnumaa ettevõtlus- ja arenduskeskus, SA Eesti Terviserajad, põllumajanduse registrite ja informatsiooni amet (PRIA), Sa.Met AS, Triger AS ja suur hulk tervisesportlasi.

Radade arenduse on oma hooleks võtnud vabatahtlikud Pärnu Kahe Silla klubist, kes on antud projektiga tegelemas 2010. aastast.

Fotod Leonilla Sutt Kannussaare arhiivist

Pärnu jäärmark, 1936

1931. aastal avatud Raeküla lasteaia esimene rühm kasvatajaetädi Annaga

Minu lapsepõlve Raeküla

Leonilla Sutt Kannussaar, endine raekülalane

Olen sündinud Raekülas, siin lasteaias ja koolis käinud ning veetnud kogu oma vaba aja koolimajas, mis oli meile, noortele, nagu teiseks koduks – kuhugi mujale ju minna polnud.

Läinud aasta augustikuu alul külastasin oma vana koolimaja. Möödunud oli 80 aastat ajast, kui astusin ema käekõrval esimest korda koolimaja uksest sisse – kui minust sai lasteaialaps Raeküla koolimajas 1931. aastal avatud esimeses lasteaias.

Ka minu ema, kes on sündinud 1904. aastal, õppis Raekülas siis äsja valmis saanud uues koolimajas. Kogu minu pere – õde, vend ning nende lapsed, minu abikaasa Endel Sutt ja meie vanemad lapsed Anna ja Aadu Sutt on olnud sama kooli õpilased. Seega oleme me kõik õppinud majas, mis nüüd kannab Vanakooli keskuse nime.

Tuhat tänu ja sügav kummardus

Olen siiralt tänulik inimestele, kelle kaasabil saan teateid oma koduküla arengust ja saavutustest. Augustis Pärnus tuurides otsustasin ära käia oma lapsepõlve koolimajas asuvas Raeküla Sõnumite toimetuses, et anda ajalehele oma mäletusi küla ja kooli elust.

Tutvusin seal väga toredate ja töökate inimeste Piia Karro ja Liivi Kaasikuga, kes näitasid mulle uhkeks remonditud maja. Üllatus oli suur, nähes oma kunagisi kooliruume uues kuues - midagi on ümber muudetud ja midagi on päris ära kadunud.

Veel suuremaks üllatuseks oli kõik see, mida teada sain oma koduküla elust ja tublidest inimestest, lugenud läbi kõik neli Raeküla Sõnumid väljaannet, mis mulle kingiks kaasa anti. Minu jaoks on lausa uskumatu kõik see, mida lugesin koduküla praegusest kultuursest elust. Eriti imestasin Vanakooli keskuses toimuvate ürituste pikki nimekirju lugedes. Olen isegi veidi kade, et meie omal ajal ei suutnud midagi sellist pakkuda. Tegelesime küll pidevalt isetegevusega, aga meil puudusid juhendajad. Kõik oli omalooming ja omal algatusel läbi viidud. Puudusid igasugused tegutsevad ringid.

Ei jõua ära tänada kõiki häid inimesi, kes on oma nõu ja jõuga aidanud vana koolimaja elus hoida. Austus ja lugupidamine teile, tubli Raeküla rahvas, tehtud töö ja vaeva eest! Austus ja lugupidamine teile, koduküla kiiduväärt noored, kes te tegelete nüüd sellega, mis meil omal ajal tegemata jäi! Austus, tänu ja lugupidamine kõikidele Raeküla oma koduks valinud peredele, kes te oma teadmiste ja osavõtuga olete aidanud mu lapsepõlveküla tegusaks muuta.

Tänuga meenutan teid, minu Pärnu VII algkoolist head õpetajad, kes te mulle omi teadmisi jagasite ja mind eluteele saatsite. Süütan küünla, mälestades tädi Annat, oma ainukest kasvatajat lasteaias; heatahtlikku koolijuhatajat Aleksander Helilat ja tema alati abivalmis kaasat Mariet; oma esimest kooliõpetajat, alati rahulikku pr Bunschoni; rangeid, aga õiglasi Mart ja Leena Mooratseid ning meie kooli uhkust, õpetaja Sergei Menšikovi.

Mereäärne mängumaa

Olen president Pätsi aegne laps, sündinud 1926. aastal Raekülas tollase II joone majas nr. 7, praeguse arvestuse järgi Lembitu 37. Sündides oli minu perekonnanimi isa järgi Mathiesen. Hiljem, kui isa oma perekonnanime eestistas, sai meie nimeks Kannussaar, mis oli minu ema perekonnanimi enne abiellumist. Minu sünni järel ema tööl ei käinud, oli koduperenaine. Isa oli metsapraaker, tegeles puiduga ja vahel tuli tal kaugemalgi tööl käia.

Mereäärne lage murumaa ja soe madal vesi olid vähemalt meie tänava ja lähema ümbruskonna lastele heaks

mängumaaks. Rannas veetsime pikki päevi mängides ja alati ilma järelevalveta. Kuigi puudus järelvalve, ei mäleta, et lastega juhtunuks mingit õnnetust. Raeküla lapsed kasvasid juba varasest east tugevateks ja iseseisvateks. Kõik käisid nii lasteaias kui ka esimestel kooliaastatel ilma saatjateta, ikka mitmekesi kambas. Polnud karta ka liiklusõnnetusi, sest autosid nägime väga harva - ega külavahelistel teedel neid märgata olnudki. Autod sõitsid üksnes mööda suurt Riia maanteed.

Murumaa mere ääres oli alati nagu niidukiga pügatud tänu meie kodude lehmadele. Olen alati hiljem mõelnud, mida need lehmad sealt oma kõhu täitmiseks said. Suured loomad nokkisid terve päeva neid väikesi rohuliblekesi ja tulid õhtul koju täis kõhtudega. Teadsime kõikide perede lehmi ja nende nimesid. Kalurite hobuseid oli karjamaal vähe, aga seegi oli meile täpselt teada, kust perest ja mis looma nimi. Kui olime omapäi karja hoidmas, lasime lehmadel palavaga merre minna. Neile meeldis see väga, seisid madalas vees ja sügavamale ei kippunudki. Lõbustasime end neile vett pritsides.

Vees möllates kaotasime vahel ajataju ja lehmad jäid kauaks vette, ise nad sealt välja ei tulnud. Seda pahandamist ja süüdistamist ei jõudnud hiljem ära kuulata, kui perenaised õhtul oma lehmad tühjade kõhtudega koju ajasid.

Lemmikkala - ogalik

Kaluriküla lastena mängisime mere ääres ka kalapüügiga seotud mänge. Püüdsime madalast veest umbes nelja -viie sentimeetri pikkusi ogalikke, keda nimetasime kirkadeks (neid oli madalas joomedevahelises vees hästi palju, lausa parvede viisi).

Püüdsime kirkasid, kasvatasime neid liivale rajatud kalakasvatuses ja müüsime üksteisele. Mängult soolasime ja suitsutasime neid, pakkisime ja saatsime müüki. Lugesime neid ja vaidlesime, kellel on suurem kalakasvatus. Ega seda kalandust väga lihtne olnudki pidada, sest meie kasvandikud olid ju väga teravate ogadega ja torkisid hirmsat moodi.

Meie mängudest ei puudunud ka soojad mudavannid või rohelise pehme lamuraviga (lamu =meretaim) tervisetunnid. Igapäevane asi oli end mudaga neegriks määrida ja siis metsiku kisa saatel tantsu lüüa.

Loomulikult olid päevakavas ujumisvõistlused meres või meremeeste mängimine rannas konutavates kaluripaatides. Kujutelmas võtsime ette pikki laevasõite kaugetele maadele. Nii möödusid kõik suvepäevad rannas ja mäng, mis õhtul pooleli jäi, jätkus järgmisel päeval.

Meie kasvasime üles oma väljamõeldud mängudega, sest polnud meil siis ju külas muusika- ega tantsuringe, ei laulu- ega kunstiringe. Lasteaias said lapsed siiski midagi õppida, aga kodustel lastel puudus seegi võimalus. Koduseid oli õnneks vähe, peaaegu kõik Raeküla lapsed käisid lasteaias, vaatamata sellele, et paljude laste emad olid koduperenaised. Ka meie pere kõik kolm last olid lasteaialapsed kuigi ema oli kodune. Ma ei tea, kas lasteaed oli tasuline, aga ka kõik vaeste, töötatööliste ja leskedegi lapsed olid kohal.

Peedi-memme seenevesi

Väga tähtis inimene meie tänava ja ümbruskonna laste elus oli Peedimemm. Ta elas Raeküla tuletõrjehoones, mida kutsuti pritsimajaks. Memm valvas pritsimaja seinal rippuvat küla ainukest telefoni. Tema ülesanne oli tulekahju korral panna tööle häiresireen, mis kutsus kokku vabatahtlikud tuletõrjujad, et kiirustada appi hädasolijatele.

Peedi-memm (praeguste raekülalaste August Peedi ja tema õe Elsa vanaema) oli kõigile mudilastele vanaema eest. Häbematult nõudsime temalt suhkrut ja leiba, mida ta jagas meile oma pritsimaja väikeses pliidiga toakeses. Siis nõudsime temalt veel tema kuulsat seenevett, mis laagerdus suures klaaspurgis, milles kasvas lai seen. Olime isegi nii toimekad, et viisime kaugemaltki tulnud jõnglased memme juurde seenevett maitsma. Üheski teises kodus seenevett ju polnud ja limonaadist võisime vaid und näha. Puhka rahus, hea Peedi memm!

Pritsimaja ja pasunakoor

Kurb, et pritsimaja, mis oli palju aastaid koduküla üks tähtsamaid hooneid, pole alles. Igal aastal 23. veebruari varahommikul mängis pritsimaja tornis tuletõrjujate pasunakoor Eesti vabariigi hümni ja tervituslaule president Konstantin Pätsile sünnipäeva puhul.

Minu mängukaaslasel Astalgi oli samal päeval sünnipäev. Ootasime põnevusega seda hommikut, sest arvasime siis oma lapsemeelsuses, et kõik pasunalood on temale määratud. Kui aastaid hiljem läkitasin sünnipäevatervitused Astale Rootsi, siis küsisin alati, kas ta ikka kuuleb pritsimaja tornist kostvaid helisid. Raeküla praegused asukad ehk ei teagi, et selline torn oli kunagi olemas. Puudest ümbritsetud pritsimaja plats ent on kui mälestusmärk koduküla kunagistele vabatahtlikele tuletõrjujaile, kelle istutatud puud piiravad Lembitu tänava äärset platsi tänase päevani.

Meieaegne Raeküla oli väga korralike inimeste küla, sekka vaid ainult paar vallasema ja mõni viinanina. Purjus mees oli lastele hirmuks, aga ka suure uudishimu objektiks. Mina jooksin alati ema juurde suure õhinaga teatama, kui nägin purjus inimest. Seda juhtus küll väga harva, aga näha sai isegi mõnd naist, kes oli napsitamisega liiale läinud. Üks neist oli Piibu-Liisu, kes oli oma hüüdnime pälvinud suitsetamise pärast. Rohkem naissuitsetajaid meie ümbruskonnas polnudki.

Teist viina armastavat naist kutsuti kunsthammaste pärast Traathambaks, temagi õiget nime ma ei tea. Tänapäeval võiks vist Piibu-Liisuks ja Traathambaks ristida lugematul arvul naisi.

Vargaid ja pätte meie külas ei olnud, samuti puudusid kaklejad ja ebaausad kaupmehed. Meieaegsed poepidajad - Liidik, Pedasto, Vihmann, Tohver, Miil, Lapert, Laagus ja Matson olid kõik tublid kaupmehed, kellest ei räägitud kunagi midagi halba. Olid mõned kommunistlike vaadetega inimesed, aga neistki ei räägitud.

Koduküla paljudel peredel olid ka hüüdnimed (tol ajal omamoodi sõimunimed). Nii oli Palu Tuta, Lepp Ränga, Teinburg Patska, Treier Tussu, Lindebaum Toru, Soovik Tookam.

Meie lähedal elav Seimann oli puujalaga mees, kelle jalg pakkus lastele põnevust. Ta oli meie naabrite Paludega millegipärast vaenujalal, kuid neid avalikult sõimata ta ju ei tohtinud, see oli seadusevastane ja karistatav. Siis mõtles ta välja, kuidas teist peret alandada - pani oma väikesele valgele koerale nimeks Tuta. Kui keegi tänaval liikus, lasi puujalg oma koera väravast välja ja hakkas teda kõva häälega kutsuma: „Tuta, Tuta, Tuta, aga nüüd sa tappa saad!" Nii sai ta karistamatult oma arvates Palusid sõimata.

Maailma ilusaim jaanituli

Lapsepõlvest on mulle meelde jäänud ka pidustused, kust meie, lapsedki, tohtisime osa võtta. Sepa platsil oli maailma ilusaim jaanituli Raeküla tuletõrjujate puhkpilliorkestri ja maiustusi müüva puhvetiga.

Igal aastal saime osa võtta linnarahva väljasõidust Sindi-Lodja parempoolsele jõekaldale kõrgete mändide alla, kus käis tants, seltskondlikud mängud ja võistlused, nagu maadlus, vägikaikavedu ja mängis Raeküla tuletõrjeorkester ja võis osta kõiksugu pudelijooke ja maiustusi.

Mäletan ka Sindi-Lodjas peetavaid laatu, kuhu ka lapsi kaasa võeti. Oli väga palju vaatamist ja lõbu laialt, sai maitsta laada head sarve- ja prantssaia (muidu sõime saia ainult pühade ajal) ja meekooki. Oli osta sooje vorstikesi, limonaadi ja apelsine, mis jõudsid pere söögilauale ainult suurte pühade ajal. Koju kaasa osteti suured nööritäied rõngikuid ja vesikringleid.

Raeküla kellatorniga tuletõrjemaja, 1939

Raeküla tuletõrjujate pasunakoor, 1935

Veel on meeles Pärnu Ülejõe aastalaadad, mida kutsuti jäärmargiks. Seal ära käia oli kõikide laste suur unistus. Jäärmark kestis kolm nädalat. Meie pere külastas laata ikka viimasel nädalal, sest siis olid kõik kaubad odavamad. Lapsed kogusid aasta läbi sente, et jäärmargiks oleks ikka oma raha. Oli vaja ju karusselliga sõita, imeloomi - kolmejalgset härga või mitmesajakilost paksu naist– imetleda. Tahtsime ennustaja juureski käia ja kindlasti end pildistada lasta ülesseatud igasuguste piltkujutiste või muude huvitavate esemete taustal. Kindlasti pidi raha jätkuma ka suuremal hulgal jäätise ostmiseks ja ilmtingimata tuli midagi koju kaasa muretseda, et teistele lastele näidata, tõestamaks jäärmargi külastamist.

Silmitsi presidendiga

Lapsepõlve üheks tähtsündmuseks on jäänud kohtumine oma riigi presidendi Konstantin Pätsiga. Sel päeval sõitsid Raeküla kalurid paatidega mööda merd Tahkuranda, et osaleda president Pätsi ausamba avamisel. Meie pere võttis täies koosseisus paadis kohad sisse. Näha päris lähedalt vabariigi presidenti oli minusugusele tüdrukutirtsule suur au.

President suhtles rahvaga ja avas kõnega oma ausamba. Ümber ausamba olid üles rivistatud kaitseliitlased, vormides skaudid, noorkotkad ja kodutütred. Kahjuks lõppes kõne ruttu, sest tuli kaela hirmus vihmahoog müristamise ja äikesega. Sellest ilma tembust ringles rahva hulgas ennustus, et ega president Pätsi valitsemisaeg hästi lõpe. 25. juunil 1939 avatud ausammas lastigi aasta pärast õhku ja president ise pandi trellide taha.

Pärast ausamba avamist võisid kõik külastada samas lähedal asuvat Pätsi sünnikodu. See oli pidupäev, rahvahulk pidutsedes mõisapargis puude all mitme orkestri saatel. Söödi, joodi, tantsiti ja lauldi. Pätsi sünnikodule kuuluvale põllumaale tehti plats, mille ümber istutati lehtpuud. Kui ma hulk aastaid hiljem sealt mööda sõitsin, nägin võsastunud tühja platsi. Ümbritsevad puud olid kasvanud suureks, väga suureks.

Ent pool sajandit hiljem, 25. juunil 1989, seisin taas uhkusega samal platsil, et osa saada Eesti esimese presidendi K. Pätsi mälestussamba taasavamisest. Suur rõõm pulbitses südames nagu kunagi lapsepõlveski.

Tervislik toidulaud

Lapsepõlve söögiajad polnud meil kunagi paika pandud, sõime siis, kui aega oli või kõht väga tühi. Meie toidulaud polnud kuigi rikkalik ja vaheldusrikas, aga toit oli tervislik. Igal perel oli ju oma väikene liivane põllulapp, kus kasvatati kartuleid ja juurvilja ilma kunstväetiseta. Enamusel peredest oli oma lehma piim, koor, või; munad, liha ja juurviljad.

Rahal oli suur väärtus, ent poest osteti ainult vajaduse järgi: leiba, suhkrut, soola, makarone, viljakohvi, pärmi ja vahel ka vorsti ja maiustusi. Saia ja pirukaid küpsetati kindlasti kodudes.

Meie kodus ei olnud kunagi ühtegi poest ostetud teepakki. Teed tehti ikka kuivatatud pärna- ja pohlaõitest või kuivatatud taimedest. Talvel jõime vaarikavartest keedetud teed.

Marja- ja õunaaiad olid kodukülas väikesed, arvatavasti polnud paljudel aega sellega tegelda ja mereäärne liivane maapind polnud soodus viljapuude ja põõsaste kasvatamiseks. Marju ja seeni oli meie metsaalustes küllaldaselt.

Kaluriküla elanike toidulaual oli ka kalal tähtis osa. Paljudel kaluritel olid omad kalasuitsutamise ahjud, kus valmis maailma parim suitsukala, mida lastelegi lahkelt jagati. Olime alati agaralt ametis räimi vardasse ajama ja valmistoodangut kasti laduma.

Ma ei mäleta, et külas olnuks haigeid lapsi või haiguste käes vaevlevaid täiskasvanuid. Kaluritel tuli küll palju rasket tööd teha, aga nad olid alati terved ja tugevad. Meie lapsepõlv möödus kodukülas rahulikult ja rõõmsalt kuni saabus aasta 1940 ja puhkes sõda, mis ei jätnud ka meie küla peresid puutumata.

Viieselt lasteaeda

Olin viieaastane, kui mind hakati ette valmistama Raeküla koolimajja avatavasse lasteaeda minekuks: lasti õmmelda uus mantel, osteti uued kingad ja riided, õpetati viisakalt käituma ja kasvataja sõna kuulama. Ega lapsed sellest lasteaeda minemisest eriti vaimustuses olnudki, kuna vabadusega harjununa ei tahtnud me mingeid piiranguid.

Ühel päeval astusin emaga koos sellesse - minu jaoks nii suurde tarkusemajja, kus meid võttis vastu lahke kasvataja tädi Anna. Meie imeline tädi Anna, kes suutis üksinda nii paljude jõnglastega (üle 30) hakkama saada, neid kasvatada, õpetada, sööta, nendega mängida. Tihti kulus tema abi ära riietumiselgi.

Õnneks olid lasteaias koos oma tänava lapsed ja sestap jooksin minagi hommikuti kiiruga lasteaeda. Õppepäev kestis hommikul kaheksast õhtul kolmeni, lõunaks saime ühe kruusitäie keedetud piima ja kannika Cibuse rukkileiba, millel teelusikatäis kaunis haput pohlamoosi. Vastlapäeval maiustasime vastlakuklitega.

Lasteaia kasutada oli kaks otse köögi vastas asuvat ruumi: ühes neist olid lauad, kus sõime ja joonistasime, tegime kleepimistöid ja voolisime päris savist asju (plastiliini siis ju veel polnud), ning teises, kus olid väikesed lauad, õppisime tähti ja numbreid ning kirjutamist, mängisime lauamänge, laulsime, lugesime salme ja õppisime viisakusreegleid. Suur saal oli meie päralt koolitundidest vabal ajal, seal õppisime tantsima ja mängisime jooksumänge.

Tualettruumid olid koolilastega ühised ja riidehoid asus saali kõrval pikas koridoris. Käsi pesime tilaga pesemisnõus, mis rippus klassiukse kõrval.

Lasteaias õppisime ka laval esinemist, mida juhendas ja saatis vajadusel klaveril muidugi tädi Anna. On meelde jäänud üks suurem laulumäng laval - väikese tibupreili sünnipäev. Sellest on mul siiani meeles mängu esimene salm: „Kanaperes peeti sünnipäevapidu, noorem tibupreili täna sai nii vanaks, et võib hüüda teda juba päris kanaks.“ Kollasest marlist kostüümid õmblesid lapsevanemad, kuid tibude peakatted valmistas tädi Anna.

Juba teisel lasteaia-aastal võeti nooremaidki lapsi vastu. Lastepere tabas üks traagiline õnnetus - hukkus meie mängukaaslane, koolijuhataja Helila 6aastane tütar Vilja. Koolimaja teisel korrusel, koolijuhataja korteris asuvas köögis oli pesuvann keeva veega, kuhu Vilja õnnetult kukkus. Olime kõik väga kurvad ja nutsime suure häälega, saates tema puusärki koolimaja suurest saalist viimsele teekonnale.

1937. aastal oli lasteaias juba kaks kasvatajat, juurde tuli tädi Milli. Aastaid hiljem lõpetas lasteaed oma tegevuse koolimajas ja kolis Riia maanteel asuvasse endise kohvripoe ruumidesse.

Kooli kaheksaselt

Tol ajal mindi kooli 8aastaselt ja omandada tuli 6klassiline algharidus. Kooliminek oli mulle üsna kerge, pealegi olid mu kõrval ju lasteaiakaaslased. Esimene klass koos teisega hõivasid tarkusemaja teisel korrusel ühe suurematest klassiruumidest. Olime head, viisakad ja vaiksed lapsed, sest meie kõrval asus ju koolijuhataja Helila korter ühel pool ja teisel pool õpetajate tuba.

Sel ajal oli austus õpetajate vastu suur. Kutsusime neid härra või proua õpetajaks. Preili õpetajat meie koolis polnud. Õpetaja oli meie jumal, kelle nõudmiste vastu ei saanud isegi ema või isa. Vanemates klassides olukord muutus ja julgesime mõnele õpetaja nõudmisele, mis meile kohatu tundus, isegi vastu hakata.

Koolinädal algas esmaspäeva hommikul kogunemisega suurde saali, kus laulsime proua Helila juhatusel ühe salmi Eesti hümnist. Siis luges õpetaja väikese palvuse.

Algklassides olid meie igapäevasteks õpetajateks proua Bunschon, kes õpetas kõikidele klassidele emakeelt, ja härra Helila, kes õpetas laulmist, usuõpetust, joonistamist, võimlemist kuni minu 4nda klassini ja vanemates klassides teisi õppeaineidki. Kõik õpetajad pidid oskama õpetada kõiki aineid, sest kokku oli neid koolis vaid neli.

Kui olin neljandas klassis, tuli meie kooli uus õpetaja – Sergei Menšikov, kellest sai Raeküla kooli kõige parem ja ilusam õpetaja. Noor, rõõmsameelne, energiline, oma tööd ja õpilasi armastav õpetaja oli kõikide lemmik. Põhiainete õpetamise kõrval andis ta kõikidele klassidele võimlemistunde ning poistele töö-õpetust. Menšikov tegeles palju ka näitemängude ja muude lavaetteastete juhendamisega.

Käsitööd õpetas tütarlastele kõikides klassides proua Bunschon. Soki või kinda kudumisest ei saanud ma midagi aru. Vanaema abiga sain soki - või kindapaari üsna ruttu valmis ja hindeks ikka viie. Hiljem kudusin küll mütse, kampsuneid ja kõike muudki. Kui tuli aeg ja vajadus oma lastelastele sokke ja kindaid kududa, õppisin hädaga selle kunsti selgeks alles oma 75ndal eluaastal.

Õppeainete omandamisega polnud mul erilisi raskusi, erandiks vaid maateadus, mis oli minu jaoks väga raske. Õppida ma ju ei tahtnud ega viitsinud, seepärast olid kõik hinded alati keskmised. Paljud kodutööd said tehtud koolis vahetunni ajal, saali koridoris asuval väljaehitusega ahjupealsel või eelmise õppetunni ajal.

Kooliajast on mällu sööbinud ilus päev, kui saime osa koolimajas toimunud Eesti Vabariigi iseseisvuspäevale pühendatud mälestusõhtust 1937. aasta 24. veebruaril. Seisime näitelaval, kuus vormiriietes kodutütart, hoides igaüks käes põlevat küünalt kuue koduküla mehe auks, kes langesid Vabadussõjas.

Kurvima hetkena meenub päev, kui seisime koolimaja ees Riia maantee ääres ja saatsime viimsele teekonnale Kilingi-Nõmme kinoplahvatuse ohvreid. Kui puusärkide rida meist möödus, laulsime õpetaja Helila juhatusel kirikulaulu „Jumal Sul ligemal.“

Raeküla rahulik koolielu ei jäänud puutumata Pärnus möllavast difteeriaepideemiast: jäädavalt lahkusid meie hulgast kaasõpilased Leilop, Seimann ja Gutmann. Kool oli ajutiselt suletud.

Kolm häbiväärset tegu

Tundide lõppedes ei läinud meie kamba õpilased kohe koju, vaid kolasime koolimajas ringi või külastasime kaasõpilaste kodusid ja nägime vaesemate koolikaaslaste viletsat elugi. Meie koolis oli päris palju, pea paarikümne jagu väga vaestest peredest õpilasi. Neile oli määratud riigi poolt tasuta õppevahendid ja riideidki (palitu, jalanõud). Ettenähtud soe linnasöök jagati abisaajaile õppetundide lõpus enne kojuminekut. Koolimaja köögis, mis oli ka kojamehe pere elukohaks, keedeti suppi, putru ja kartuleid hakklihakastega. Ka leib ja piim olid alati laual. Keetjateks olid kaks töötatöölisest lapsevanemat. Kahe pika laua ja pinkidega söökla asus vaheruumis, mida praegu enam pole, sest nüüdset kööki on selle ruumi arvel pikendatud.

Tavaperede lastele, kes peale tunde koolimajja kolama jäid, pakuti samuti tasuta sööki. Meie sõimegi mingit häbi tundmata. Seda meenutades tunnen nüüd alati piinlikkust sellise iseka käitumise pärast. Elasin ju koolimaja lähedal ja käisin igal suurel vahetunnil kodus söömas, samuti polnud näljased teisedki niiöelda häbitud.

Teise üpris häbiväärse loona meenutan meie kooli poistekamba käike Raeküla palvemajja, et lollitada sealseid inimesi. Palvemaja asus tühjas elumajas Merimetsa tänaval. Kõik palvemaja külastajad olid omamoodi imelikud inimesed ja nende usulised vaated olid teistsugused, meie nägemust mööda naeruväärsed. Poistel oli väga kerge niisuguseid inimesi narrida ja pärast suurest naerust ümber kukkuda.

Poistele oli tegevust vaja, ent polnud koolis ega Raekülas ühtegi huviringi. Ainukestena tegutsesid kodutütarde ja noorkotkaste organisatsioonid, kus jagati isamaalist kasvatust. Neis osalejad käisid üks kord nädalas vormiriietuses nn koondusel, kus õppisid rivis marssimist, isamaalisi laule, seltskondlikke mänge ja muidugi tervitamist ja viisakat käitumist.

Raeküla kooli kodutütarde salgajuht oli koduküla noor Herta Lants, kes abiellus hiljem õpetaja Menšikoviga. Mäletan hästi nende pulmapäeva, kui vene väed marssisid üle piiri ja rikkusid pulmad ära. Keegi ei tohtinud sel päeval ju Riia maantee lähedussegi minna, ent pulmad toimusid just Riia maantee äärses pruudi Herta Lantsi majas. Nii oli pruutpaaril tõsiseid raskusi pääseda perekonnaseisuametisse ja sealt tagasi koju.

Kuue kooliaasta kolmandaks pahatembuks sai koolimaja keldris kolamine, mis oli meile rangelt keelatud. Keelust hoolimata kasutasime neid hirmuäratavaid pimedaid ruume põnevateks mängudeks. Saime isegi sellise tembuga hakkama, et sõime ära koolijuhataja Helila keldrisse paigutatud porgandid, kuigi meil kõigil olid porgandid kodus olemas. Suure häbi ja musta südametunnistusega täitsime keldri uuesti kodust toodud porganditega, seda muidugi meie vanemate käsul.

Koolimaja merepoolsel küljel laiuvasse Helila aeda oli meil samuti keelatud minna. Sellest keelust üleastujaid ei olnud. See oli korralik aed, kus kasvasid noored õunapuud ja marjapõõsad ning juurviljad, ei puudunud ka lillepeenrad. Tihti pakkusime end ise appi rohima või kastma. Vett sai võtta koolimaja käsipumbaga puurkaevust. Vesi oli puhas ja selge. Sellega täideti koolimaja koridoris seisev kraaniga kinnine jooginõugi ning lähedal asuvad pered tassisid seda koju joogiveeks. Koduseid madalaid kaeve täitev vesi oli pruun nagu õlu ja veidi soolase maitsega.

Me tüdrukud olime väga meelitatud, kui koolijuhataja valis meie hulgast mõne aeda rohima või ämbritega vett üles õpetaja korterisse viima. Poisid aitasid alati kojamehel küttepuid sisse tassida. Puid vajati rohkel arvul, sest majas oli kokku 11 ahju kütta. Poisid aitasid ka koolimaja ümbrust lumest puhtaks rookida.

Üks kell kooli peale

Kooli vanimail, 6nda klassi õpilastel oli suur au helistada koolikella. Kooli ainuke ajanäitaja rippus selle klassi seinal ja korrapidaja õpilane pidi õigel aja vaikselt klassist väljuma, et kuulutada koridoris kellahelinaga tunni lõppu. Kellahelin andis märku ka uue tunni algusest. Meie koolikellal oli ilus mahe hääl, mis meelest ei lähe, kui kord seda kuulnud oled.

Vormiriietust meie koolil ei olnud, küll aga oli vormimüts. Vahetusjalatseid ei kasutatud, nõutud olid võimlemisriided ja -jalatsid.

Pahanduste ja halva õppeedukuse pärast kutsuti lapsevanemad kooli. Koolimajas ei suitsetatud, kakeldi väga harva. Väljaspool kooli oli õpilaste käitumine päris normaalne ja meie küla tarkusemajal pole olnud põhjust, minu ajal vähemasti, oma kasvandikke häbeneda või kasvatamatuteks pidada.

Toredad koolipeod

Tänu õpetajaile toimusid kõik koolipeod huvitava eeskavaga: olid näitemängud, rahvatantsud, laulud. Mina ise olin juba lasteaiast kaasa saanud oskuse ja tahtmise esineda näitelaval. Koolijuhataja palvel kirjutasin isegi mõned lastenäidendid, mis õpetaja Menšikovi juhendamisel koolipidudel ette kanti.

Näitelava eesääres oli väike luuk ja läbi selle ütles lava all koha sisse võtnud etteütleja laval tegutsejaile teksti ette, kui see tegelastel juhtus ununema. Minule meeldis väga etteütleja olla, istuda selles augus. Seda teha õnnestus mul aga väga harva, sest enamasti esinesin ise laval peaaegu kõikides etteastetes. Koolipidudel esines ka kooli oma laulukoor koolijuhataja Helila juhatusel. Meile väga meeldis kaasa lüüa võimlemisrühmas, sest seda juhendas ju meie lemmikõpetaja Menšikov.

Ajast aega on Raeküla koolimaja kandnud ka seltsimaja rolli. Üheks väsimatuks pidude organiseerijaks ja näitelaval esinejaks oli meie tänava naabrimees Jaan Laanela. On meeles selleaegsed oma näitlejate esitatud lavastused, nagu „Tuled karidel”, “Viljandi paadimees“ ja „Säärane mulk ehk 100 vakka tangusoola.“ Näitlejaina astusid üles oma küla mehed nagu August Must, Jaan Laanela, Voldemar Liidik, August Kull, Arkadi ja Andrei Mirk, Salme Raadik, Liisi Kukk, Siina Mirk, Elli Oltre.

Talvekuudel ja suuremate pühade puhul toimusid kooli ruumides tõelised rahvapeod. Vaheruumi paigutati puhvet, kus peale maiustuste olid müügil ka rahvuslikud toidud: hapukapsas viineritega, sült, pannkoogid, mannavaht ja kaerakile suhkru ja piimaga. Ei puudunud ka suitsuangerjad. Suur saal oli alati ehitud pohlavartest punutud vanikutega.

Töökad ja korralikud

Raeküla kooli tollastest õpilastest, kes on minule teada, on saanud töökad ja korralikud inimesed. Kuulsaim nende hulgas on vast Pätsi tänava poiss Venda Tammann, tuntud akordionist. Esimesed lood õpetas talle teatavasti selgeks koduküla mees Eevald Soovik.

Minu klassivend Albert Oja on siiani kalur. Peeter Kannussaar, kes lõpetas Leningradis mereakadeemia ja sõitis parvlaeva Estonia pardal teise tüürimehena, puhkab koos laevaga Läänemeres. Naabripoiss Lembitu tänavalt Aadu Talimaa viis oma pere sõja jalust Rootsi ja sealt edasi Kanadasse, kus Vancouveris sai temast tuntud miljonär, suure mõisa ja tähtsa hotelli omanik.

Kembi Jaku ja tema abikaasa Mirgi Siina, kes oli lapsepõlves minu naabritüdruk, sõbranna ja alatine kaaslane, külastasid oma sünnikohta ja koduküla inimesi 1993. aasta juunis. Ärasõidu eel tagasi Kanadasse korraldasid nad Raeküla rahvale restoranis lahkumisõhtu ja tegid annetusi Pärnu õigeusu kirikule, kus neid kunagi laulatati.

Raeküla kooli paljud endised õpilased ja külaelanikud on sõjakeerisesse kadunud, vähesed on koduküla tagasi jõudnud. Mullu augustis kohtasin koduküla teel üsna vähe kunagisi koolikaaslasi, paljud neist puhkavad juba Metsakalmistul.

Hea ja armas on näha endiste koolisõprade kodusid seismas vanas kohas, ilusamaks remonditult ja mõni ka veidi muudetult. Ainult raske on neid kohe leida paljude uusehitiste hulgast. Alatiseks on meelde jäänud selleaegne Raeküla kõige ilusam maja, klassivend Albert Oja kodu - nagu valge luik kõrgus ta uhkelt kodurannal ja paistis kaugele, sest rand oli siis ju lage maa.

Armsad mälestused

Aastaid tagasi külastasin koos vanema tütrega meie mõlema õpetajat Sergei Menšikovi. Muidugi oli tal hästi meeles õpetajaameti esimene tööaasta Raeküla koolis. Oli siis Raekülas ju vähe peresid, seepärast tundis õpetaja iga õpilase perekonda ja teadis tema kodust olukorda. Nii Helila kui Menšikov olid ju oma küla inimesed ja iga õpilase elukäik neile teada.

Menšikoviga kohtumine oli meeldejääv. Võrdlesime tänapäeva ja endiste aegade koolielu ja meenutasime koolis toimunud naljakaid sündmusi. Tõdesime üksmeeles, et kehvadele õppeprogrammidele ja igasugustele puudustele vaatamata oli tollase põlvkonna koolielu Raeküla ehk Pärnu VII algkoolis rõõmus, rahulik ja turvaline.

Raeküla kalurid, 1928

Parvepoisid Pärnu jõel, 1932

Lennuki saevestki töölised, 1930

Teet Kurs: *Mitte midagi ei ole nii hea, et ei saaks veelgi paremini teha.*

Silvi Kanošina, toimetaja

Pärnu 2011. aasta mehe tiitli vastu võtnud OÜ Paikre juhataja Teet Kurs võttis talle tunnustuse toonud tegemised kokku lühilausega: on ikka tööd tehtud kah.

Tagasihoidliku mehe ütluse alla ent mahub pea kümme aastat kestnud Pärnumaa prügimajanduse korrastamist. Tema eestvõttel rajati kaasaegne ja ka tänapäeva mõistes tehniliselt kõrgel tasemel jäätmekäitlussüsteem ja tulevikku vaatavalt läks käiku jäätmete järelsortimise liin. Sorditud ja pakendatud jäätmed lähevad uuele ringile, mis ongi jäätmekäitluse kõrgemaid eesmärke.

Lisaks sai Pärnu Rääma prügila suletud-kaetud ja keskkonnareostus sellega lõpetatud. Prügilast eralduv gaas muudetakse uudse lahenduse järgi soojuseks ja elektriks.

Mees ise ütleb, et talle on alati meeldinud rakendada midagi suurt ja uudset. Uudsete asjade ja rakendustega kaasneb ju avastamise võlu, kuid eks ka riskidest tulenevad pinged. Kuid tulemus on tema sõnutsi alati kuhjaga ennast tasunud.

Teet Kurs, oled ju lõpetanud Tartu ülikoolis juura, kuidas sa äkki Paikuse valda Põlendmaale niiöelda europrügilat ehitamama sattusid?

Jah, olen hariduselt jurist. Võtsin ülikoolis teadlikult tsiviilõiguse kallaku ja spetsialiseerusin - niivõrd kuivõrd tollal sai – juhtimise õppimisele. Prokurörina või omavalituse tegelasena poleks ma tööd leidnud, sest minu isa oli Eesti Vabariigi kodanikuna aktiivselt tegev Kaitseliidu Tartu maleva juhtkonnas ja muudes isamaalistes organisatsioonides. Selle eest sai ta prii pääsme 25+5 aastaks ühesuunalisele ekskursioonile külmale maale. Sportliku mehena tuli ta sealt tagasi. Okupatsiooniaastail isale heidetud varju olen ometi omal nahal tunda saanud küll.

Ülikooli lõpetamise järel sattusin Pärnu ETKVLi. „Sattusin" ütlen seepärast, et diplomipraktika kohta otsides kohtasin Pärnus sõpra. Tegin ettepaneku minna jällenägemise puhul Postipoissi. Tema soovitas minna „valgesse majja", kuna seal just lõppes komsomolikonverents ja bossid joovad tšehhi õlut, mida Postipoisist ei saa. Tehtud. Läksime. Seal kuulsingi võimalusest tulla Pärnu Tarbijate Kooperatiivi diplomipraktikale ja nii saigi minust tarbijate kooperatiivi aseesimees ehituse ja kommunaalmajanduse alal.

Esimene suur objekt oli Kooli tänava 55 korteriga elamu. Mina sinna korterit ei saanud, sest ETKVLi juhatus kutsus mu ära Tallinnasse tööle. Kokku tegutsesin kooperatiivi valdkonnas erinevatel juhtivatel kohtadel peaaegu 13 aastat. See oli ilus aeg just selles mõttes, et ETKVL oli nagu riik riigis - meil oli kokkuhoidmise ja peremehe- ning omanikutunnet rohkem kui suures riigis. Töösse suhtumine oli teadlik ja töökvaliteet kõrge. Internatsionalistliku kasvatustöö osas saime küll nahutada, kuid töödistsipliin oli kõva ja tööajakaod madalad.

Kui algas iseseisva riigi rajamise periood, lõin kaasa, olles seotud nn ühiskondlik-poliitilise ametiühinguorganisatsiooni äratoomisega Moskva alt ja iseseisva Eesti ametiühingu rajamisega. Seejärel sattusin kokku Šveitsi ärimehega, Pingviini jäätise ja euroopaliku teeniduskultuuri maaletoojaga, kes kutsus mu juhtima tema ettevõtteid Eestis.

Kaheksa aastat rahvusvahelist äri oli igas mõttes kasulik - sain väga hea kogemuse euroopalikust äri-Skultuurist ja rahvusvahelistest läbirääkimistest.

2000. aasta kevadel kutsus Mart Laari valitus mind Saksamaale Hannoverisse maailmanäitusele EXPO 2000 Eesti paviljoni rajama. Kohustusliku valmissaamiseni oli jäänud kolm kuud, kuid neil polnud isegi ehitusluba olemas. Seal ma kogesin saksa ametniku täpsust ja nägin, mis eriti oluline, et ametnik on inimese jaoks, mitte vastupidi. Saksamaal oldud aasta jooksul osalesin sageli diplomaatilistel vastuvõttudel, suhtlustel partneritega. Neilt õppisin, et sõna maksab. Mis omavahel kokku lepiti, see kehtis. Liikusid suured rahad ja tehingud, kuid keegi ei üritanud teisele „ära keerata" või raha kõrvale suunata.

Oma ettevõtteid – elanikkonnale töö andjaid - hoiti, neile ei eelistatud välisettevõtteid. Välisinvestor vaatab ju alati, kus on odavam toota – Eestis, Hiinas või mujal - ning lõpetab kallis riigis tegevuse. Kohalik ettevõte ei saa nii teha, et likvideerib ja lõpetab töö andmise – seega tema loodud töökohad säilivad ja tuleb uusigi juurde. Igal pool Euroopas hoiavad väikesed ja keskmised ettevõtted majandust üleval, on suurtega võrreldes enamuses ja toodavad suurema osa rahvuslikust koguproduktist. Meil ei taheta sellest aru saada.

Saksamaal oli mul omaette elamine ja külaliste vastuvõtutoad. Seal kogesin, et jäätmekäitlus käib hoopis teistmoodi kui meil. Me olime kohalikest nagu sada aastat maha jäänud. Uurides-puurides, mida on võimalik muuta Eesti jäätmemajanduses ja kuidas seda teha, jõudsingi Pärnusse: minu perekond realiseeris soovi naasta Pärnusse ja mina sain võimaluse Pärnumaa jaoks midagi uut ja huvitavat korda saata.

Paikre kümneaastase tegevuse parimaks tulemuseks on prügi kaasaegse käitlussüsteemi rajamine ja suhteliselt ühtekuuluva, pädeva ja oma ala tundva kollektiivi moodustumine. Kui mul on aeg juhi ametist lahkuda, on Paikre ikkagi jätkusuutlik.

Teleuudistest jäi kõlama, et aastal 2013 on Eesti kõik viis niiöelda europrügilat, nende hulgas ka Paikre, sunnitud oma tööperet kõvasti kärpima, kuna kolm uut prügikäitlustehast neelavad kogu prügi. Mis roll jääb siis Paikrele?

Probleem ei olegi niivõrd nimetatud prügipõletustehastes, vaid riiklikes eelistustes. Eesti riik on asunud huvitavale positsioonile. Eelmise jäätmekavaga aastateks 2003-2008 oli riiklik suund euroopalike jäätmekäitluskeskuste rajamisele, mis pidid tagama nii ladestamise kui ka jäätmete taaskasutamisse suunamise. Sealjuures taaskasutusse suunamise mahtude kasvulavana nähti Paikret, mille ülesehitus neelas sadu miljoneid nii Eesti kui Euroopa maksumaksja raha. Nüüd on uus riiklik jäätmekava, milles on põhirõhk juba jäätmete põletamisel - sellega peaksid hakkama saama viis rajatavat jäätmepõletusjaama, nagu andis teada Päevaleht 8. juunil 2011.

Senise prügimajanduse pea peale pööramise juures on veel kaks aspekti: esiteks võib mahavisatuks lugeda europrügilatesse tehtud investeeringud (miljardites kroonides nii riigi kui euroabi kaudu ka eraettevõtjate raha) ja teiseks läheb teatud osa prügist ladestamisele ka tulevikus, sest jäätmetehaski tekitab jääke ja jäätmeid, ent kogused ei ole võrreldavad sellega, mida prügilaid kavandades plaaniti. Seega Paikre on ja jääb, kuid ta ei saa enam rakendada seda võimsust, mis on käsil täna ja milleks ta mõeldud oligi.

Nimetatud seaduse muudatus, mis piirab kohalike omavalitsuste õigusi oma territooriumil ja mõjutab Paikresuguste tegevust, ei ole ju kohalikku arengut toetav. Paikre peab siinse ettevõttena oma haaret piirama ja töökohti vähendama.

Sa mainisid, et jäätmekäitlusseaduse muutmisega oli riigikogul 2010. aasta lõpukuudel tuli takus. Miks siis?

Kiire oli sellepärast, et 1. jaanuarist 2011 jõustunuks muidu jäätmeseaduse muudatus, mis võimaldanuks kohalikel omavalitsustel korraldada jäätmevedu ise või endale kuuluvate üksuste kaudu. Euroopa Liidu õigus ja Euroopa Kohtu praktika annab kohalikele omavalitsustele loa korraldada jäätmevedu oma territooriumil nn *in-house´i* (sisetehing) korras, kui

Fotod erakogust

vastavad ranged eeltingimused on täidetud. See on euroliidu liikmesriikides lubatud ja kasutusel. Kui meie seadusandja otsustab teisiti, rikub ta sellega EL õigust korraldada oma tegevust riigi omandis ja kontrolli all olevate üksuste abil ning häbistab õigusloomet järjekordse problemaatilise seadusesätte kiirmenetlemisega.

Siin-seal Pärnus ja Pärnumaal näeb ikka veel omaalgatuslikke prügi-laid. Kas jäämegi korraldama nüüdseks maailmakuulsaks saanud teeme-ära-talguid või tuleks niisugused prügistajad rangemalt vastutusele võtta?

Arvan, et hullu pole midagi. Metsaalused on läinud puhtamaks ja inimesed on hoolsamaks muutunud. Kampaaniad on kampaaniad. Tegelik elu seisab ikka selles, kust me tuleme – ühiskonna mõjus, kasvatuses, hariduses ja ellusuhtumises. Inimeste harjumusi ja käitumist saab muuta põlvkondade jooksul. See ei käi nii nagu nõukaajal – kõik sööme käsu korras neljapäeviti kala.

Aga jah, ka kohalikul omavalitsusel on vaja rohkem jätkusuutlikkust olukorra kontrollimiseks. Siin jälle kaks momenti: esiteks raha vastavate inimeste palkamiseks ja teiseks vajaliku süsteemi rakendamiseks. Selge see, et parkimise eest on lihtsam ja tulusam trahvida kui parkide ja metsaaluste prügistamise eest. Muidugi ei ole meil veel juurdunud ka omaalgatuslik järelevalve ehk naabrivalve.

Prügist aitab, räägime nüüd veel sinust – oled sünnilt pärnakas, kas ka raekülalane?

Jah, olen sünnilt raekülalane. Mul on hea meel, et mu peregi võttis Pärnu omaks ja soovis siia tulla elama ning mu lapsed ja lapselapsed, kes on üle ilma laiali, tulevad jõuludeks, jaanipäevaks ja suvevaheajaks ikka Pärnu.

Pärnu areng on sarnane Euroopa väikelinnadega, kuid meie edasiminek on eriline, sest me tuleme teisest ühiskonnast.

Aasta mehe tiitli valikukomisjonile jäid just sina kolme esitatu hulgast sõelale mitte üksnes tulemusliku töö, vaid ka avalike ettevõtmiste toetamise ja vabatahtliku tegevuse pärast. Mida - keda sa toetad?

Kõiki soovijaid Paikre aidata ei suuda ega peagi. Kuid oleme seadnud endale konkreetsed suunad: toetame teatrit / kultuuri, mis on kõigi jaoks; toetame Pärnust pärit maailmaklassi purjetamis-võistkonda, aga mitte selleks, et Paikre vares neil sealt purje pealt kaugele paistaks, vaid et nad tutvustaks maailmale Eesti sinimust-valget ja Pärnut kui merelinna.

Telefoniraamat näitab sinu elukohaks Lääne tänav 18a, mis on ühtlasi Villa Marie aadressiks. On`s sul jaksu tegeleda põhitöö kõrvalt ka majutusteenusega?

Sellel maatükil praeguse Lääne tänava ääres elasid minu eelkäijad juba pea sada aastat tagasi. Kogu Raeküla oli tolle aja mõistes obrokimaa ehk rendimaa. Pere kasutuses olev maa vähenes uusmaasaajate lisandumisel. Normaalne arenguprotsess.

Villa Marie, mis sai nime vanaema järgi, ja jahtlaev Põhjatäht on perekeskne ärimudel. Sellest ka peresisene tööjaotus: majutusega tegeleb mu abikaasa noorima pojaga ja purjetamisega mina samuti noorima pojaga. Taolised pereärid pole ju mitte suure kasumi teenimiseks, vaid rohkem selleks, et täita nõudmist vastava teenuse järele ning andmaks perele tegevust. Just majanduslikult mõtestatud tegevust. Kuid eelkõige ka selleks, et lastes arendada ettevõtlikkust ja oskust aru saada raha väärtusest. Lihtne ju, kui papa raha teenib ja annab, kuid hoopis teine arusaam tekib, kui ise seda raha teenitakse.

Muide, kes on lugenud Kennedyte dünastiast, siis nemad saatsid oma lapsed Kreeka miljardäri Onassise restoranidesse ettekandjaiks ja Onassis saatis omi lapsi Kennedyte juurde farmi ja tehasesse tööle. See oli töökasvatus, olgugi et mõlemad perekonnad olid maailma rikaste tipus. Meie ühiskonnas on veel selleni vaja jõuda. Meil on klassierisuste rõhutamine suurem kui vanakapitalistlikes riikides ja töökasvatuselt algeline.

Seega on Põhjatäht ikka seilav purjekas ja meeskondki pardal endine - puha Kursid.

Jah, Põhjatäht seilab ja see on endiselt perekonnajaht, sest selle soetamisse panustasid kõik – kogu perekond, ka lapsed. Merekindluselt on ta A klassi ehk ookeanijaht, kuid Balti merest me veel välja saanud ei ole. Balti mere äärsete riikide sadamad on enam-vähem tuttavad.

Kas Raeküla on sinu jaoks koht, kus on hea elada?

Absoluutselt. Täna on Raeküla nii suur, et ma ei tunne nimepidi enam kõiki oma tänava inimesigi. Vanasti tundsime ja tervitasime kõiki.

Raeküla on just parajalt roheline ja lähedal linnale, mis oli ju Pätside kunagine plaan - tekitada Pärnule roheline ja inimsõbralik linnaosa nii, nagu Tallinnas on Nõmme.

Minu jaoks on tähtis seegi, et Raeküla ei ole muutunud kommertseerunud linnaosaks. Raeküla on rahulik, vaikne ja inimsõbralik, ilma suurlinliku kära ja mürata.

Pärnust 15 km kaugusel Paikuse vallas Põlendmaal asuv Paikre prügila avati pidulikult 8. juunil 2006

KOMMENTAAR

Romek Kosenkranius, Pärnu abilinnapea

Teetu tunnen juba ligi kümme aastat. Lähemalt tutvusime ilmselt Kaitseliidus, kui ta meie Rae rühma tuli.

Esialgu oligi meil kolm töövälist kokkupuutepunkti: purjetamine, Kaitseliit ja *Lions*- liikumine. Aastaid hiljem laienes läbikäimine Teeduga tööalaselt, ikka tema elutöö – Paikre teemadel.

Teet on tööasjades väga põhjalik, võtab probleemid n-ö pulkadeni lahti ja läheb ettevõetuga alati lõpuni välja. Oma tööd võtab ta südamega ja kohusetundlikult. Kui Pärnus oli aasta mehe valimine, siis mina ei kõhelnud anda oma häält talle: ta on tõesti palju vaeva näinud kaasaegse ja eduka jäätmekäitlusfirma ülesehitamisega.

Teedul on tore toetav pere ja oma kätega ehitatud ilus kodu Raekülas. Teet on ka muidu muhe mees: temaga on teinekord niisama hea elust-olust rääkida, sest tal on maailma asjadele alati oma vaatenurk.

ESF programm "Noorsootöö kvaliteedi arendamine"

Noored saavad nõu küsida

Ülle Laursoo, Pärnu õppenõustamiskeskuse sotsiaalnõustaja

Kooliaasta saab varsti läbi ja Raeküla kooli lõpuklassi noortelgi seisab ees valik: kas minna edasi õppima või tööle. Millist ametit valida? Mida üldse elult oodata?

Segadus iga uue eluetapi alguses on loomulik. Tavaliselt on otsustamine kergem, kui noor omab rohkem teavet ja saab oma küsimustele vastused. Kindlasti on hea arutada omi plaane sõprade ja vanematega, sest ainuüksi oma eesmärgi sõnastamine aitab edaspidisest paremini aru saada. Kui eesmärk on selge, jõuab selleni, kuidas iganes toimida.

Küsimusi tulevikust on võimalus arutada ka noorte infopunkti karjäärinõustajatega. Kui nooruk tunneb, et vajab nõu ja tuge, tuleb julgelt spetsialistiga ühendust võtta ja kohtumisaeg kokku leppida.

Kui kaua nõustamine aega võtab? Kohtumise pikkus sõltub suuresti noorest endast – kui palju ta on nõus endast rääkima. Kindel on see, et nõustaja halbade hinnete pärast ei praga ega puudumisi ei kontrolli.

Nõustamine noorte infopunktis on 7-26aastasele noorele tasuta.

Noorte infopunkt asub Pärnu õppenõustamiskeskuses, Metsa tn. 1. Kontakttelefon 443 1515, võib ka kirjutada *noorteinfo(@)parnu.ee*

Töötusestki on õppida

Terje Jürivete, Eesti Töötukassa Pärnumaa osakonna karjääriinfo spetsialist

Pealkirjastatud lause tundub esmajutis kahtlase väärtusega, kuid nii mõnedki töötukoolituse läbinud või karjäärinõustajalt abi saanud on väitnud, et nad on isegi tänulikud oma endisele tööandjale neid tööta jätmise eest.

Tõepoolest, nii mõnedki minu kliendid, kellega olen kokku puutunud, on arvanud end tänulike kilda, et tööst ilma jäid. Koondamise tõttu on nad hetkel sunnitud endalt küsima, mida tegelikult teha tahaks, kellena sooviks töötada, on ehk vaja end milleski täiendada või hoopis uus amet õppida.

Töötus sunnib

Mugavustsoonist välja astunud inimene on olukorras, kus tuleb leida väljapääs. Uue teenistuse otsimine sunnib tegutsema ja aktiivsuse korral leiab igaüks varem või hiljem endale taas sobiva töö ja elurütmi.

Filosoof Platon on öelnud, et alustamine on töö tähtsaim osa. Kas alustada tööotsinguid päris üksi iseenese tarkusest või paluda kelleltki abi? Infoajastu inimeselgi peab jätkuma julgust abi küsida, kogu infot ei pruugi otsija leida ega peagi oskama leida.

Uuringute põhjal, kuidas erinevad noored infot käitlevad ja karjääriteenuseid kasutavad, võib väita, et suure osa tööalasest infost saavad noored kodust ja sõpradelt. See on kahtlemata väga usaldusväärne allikas. Ent mis juhtub siis, kui lähemad sõbrad või vanemadki ei tea või ei oska aidata? Nõu saabki siis küsida karjäärinõustajalt.

Vajalik süsteem pakub Eestis mitmeid info- ja karjäärinõustamise võimalusi just noortele inimestele. On võimalik pöörduda küsimustega Pärnu õppenõustamiskeskuse noorte infopunkti (Metsa 1, *www.parnunoored.ee*) või Eesti Töötukassa Pärnumaa osakonna karjäärispetsialistide poole (Hommiku 1, *www.tootukassa.ee*).

Üldharidus- või kutsekoolis õppiv noor saab vajadusel abi oma kooli karjäärikoordinaanaatorilt või tööturu/ edasiõppimise uut teavet karjääriõppe tunnist.

Millest alustada?

Töö otsimist võiks alustada nii:

* mõtle, kes sa oled, milline on sinu iseloom, temperamenditüüp, suhtlemisjulgus ja -oskus;
* mõtle, mida oskad, millised on sinu arenguvajadused;
* mõtle, kus sooviksid/saaksid töötada.

Kui on endale selgeks mõeldud, kes ma olen, mida oskan ja mida teha tahan, siis tuleb järjekindlalt edasi liikuda, sest magavale kassile hiir teatavasti suhu ei jookse. Suhtle sugulaste, endiste kolleegide, sõprade ja koolikaaslastega, kogumaks infot vabade ametikohtade kohta. Võta siis potentsiaalsete tööandjatega ühendust teadmisega, et silmastsilma kohtumine on väärtuslik osa inimestevahelises suhtlemises ja võib muuta oluliselt sinu võimalust saada mõni töökoht.

Oluline on koostada enda kohta korralik elulookäik (CV) ja vajadusel motivatsioonikiri ning vormistada need e-kirjaks, millele on saatja nime alla märgitud kõikvõimalikud kontaktandmed. Abi dokumentide vormistamisel võib saada Eesti Töötukassa Pärnumaa osakonnast, samuti internetis erinevatest töö- ja karjääriportaalidest.

Eriti hoolega tuleb valmistuda töövestluseks, ettevalmistuseta võib sattuda väga ebamugavasse olukorda. Pakutud vähem huvitavat või hooajalist tööd ei tasu ära põlata. Mõnikord võib 6 -7 kuud kestvast hooajalisest või tähtajalisest töölepingust välja kasvada tähtajatu tööleping.

Ka vähem huvitava töö kogemus võib midagi õpetada – kasvõi seda, et see töö ei ole vastuvõetav. Samal ajal võib taoline kogemus õpetada arusaamist, et töö ei olegi alati meeldiv ja võib nõuda üksjagu enese ületamist. See on tõdemus, millest viimasel elu nautlemist ülistanud kümnendil eriti räägitud pole, kuid millega siiski tööturul olles arvestama peab.

Tööotsingute ajal ei tohi pead norgu lasta, positiivset meelt aitab üleval hoida tegelemine hobidega, ka töötamine vabatahtlikuna. Vabatahtlikuks saamise kohta jagab nõu Pärnumaa Vabatahtlike Keskus. Töötukassalgi on olemas vabatahtliku töö teenus töötuna registreeritud inimestele.

„Ei ilma tüeta sua keski elada," väidab üks eesti iidne vanasõna ja eks selles ole tõetera praeguseks ajakski sees.

Karjääriinfo internetist

www.tootukassa.ee
www.rajaleidja.ee
www.kutsekoda.ee
www.kutseharidus.ee
www.karjaarinou.ee
www.eures.ee
www.parnunoored.ee
www.cv.ee
www.cvkeskus.ee
www.cvok.ee HYPERLINK "http://www.cvok.ee/" www.cvok.ee
www.kuuluta24.ee
www.firmaportaal.com
www.hyppelaud.ee
www.job.ee
www.firstjob.ee
http://beta.ekspressjob.ee
www.vakants.ee
www.kirka.ee
www.minuraha.ee
www.karjaariabi.ee
www.leia.ee
www.emateab.ee
www.ej.ee
www.toopakkumised.com
www.avalikteenistus.ee
www.freelance.ee
www.telework.ee
http://tark.tooandja.ee
www.palgaotsing.ee
www.ti.ee
www.staffer.ee
www.ekspressjob.ee
www.kuldnebors.ee
www.cvweb.ee
www.ehra.ee
www.europassikeskus.ee
http://www.facebook.com/lookingforajob
www.stardiplats.ee

Joonistusvõistlus! Joonistusvõistlus! Joonistusvõistlus!
AUHINNAD ON MAGUSAD!!!

Hea Raeküla I - VI klassi noor!
Palun tule osalema elukutsete tutvustamiseks korraldataval joonistusvõitlusel, mille teema on
KUI SUUREKS SAAN, SIIS MINUST SAAB ...
Joonistusi ootame kuni 31. märtsini Vanakooli keskusesse (Lembitu 1). Näituse kuulutame avatuks ning osalejaid tänu– ja autasustame Vanakooli keskuses 8. aprillil kell 12 Pärnu päevale pühendatud isetegevuslaste kontserdil. Täiendav teave 58453331, piia@raekylavanakool.ee.

Lapsevanemad ja õpetajad! Palun olge lastele abiks. Eriauhind õpetajale, kelle klassist ja perele, kust osaleb võistlusel suurim hulk lapsi.

Oma lõbuks, rahva rõõmuks

Arvo Soovik, külakapelli algatuskomitee liige

Liivi Kaasiku ja Piia Karro õhutusel kogunes Vanakooli keskusesse grupp huvilisi, et moodustada Raeküla oma külakapell ehk teha teoks idee, mis on õhus hõljunud juba mõnda aega.

Muusika on rõõmu jaoks, vanade ja noorte jaoks - neid ridu ühest ilusast meloodilisest vanast laulust teavadmäletavad arvatavasti kõik vähegi soliidsemas eas inimesed. Muusikat on tore kuulata, ja nagu teadlased väidavad, olevat heal muusikal isegi tervistav toime (efekt) .

Kui juba ainult kuulamine on hea, mis siis veel rääkida muusika isetegemisest ja eelnimetatud efekti pakkumisest publikule. Pillimängijale oleks see ju lausa topeltefekt: muusika jagamine, pluss isetegemise rõõm. Rahvas aga saaks enda jaoks efekti duubeldada tantsuliikumisega.

Kaks puhkpilliorkestrit

Liivi Kaasiku andmetel on ajaloost teada, et ajal, kui Raekülas elas pool tuhat inimest, tegutses siinmail lausa kaks puhkpilliorkestrit. Tänapäeval elab meie kandis elanikke kümme korda rohkem, aga puhkpilliorkestreid ...? Siit saab järelduse igaüks ise teha.

Külapundi vajadust teadvustas mõne aasta eest Raeküla seltsi korraldatud jaanituli, kus osa rahvast tundis puudust just vanadest igihaljastest lugudest-lauludest-tantsudest. Nii saigi mõttetalgute tulemusel kirja rida tegutsemispõhimõtteid külapundi jaoks:

* mängida valdavalt *algupärastel* instrumentidel; *võtta repertuaari rahvalikke ja igihaljaid palu ning tantsurütme; * jätta kapelli koosseis avatuks, et iga raekülalane, kes mingit pilli mängib (või on kunagi mänginud ja soovib nüüd naasta musitseerimise juurde) saaks pundiga liituda; * noodilugemise oskus pole tingimata vajalik; * koosmängu lihvimiseks korraldada tantsu- või simmaniõhtuid (mis omal ajal toimusid Vanakooli keskuse saalis regulaarselt ja kus piduliste hulgas olid esindatud kõik generatsioonid); *selts lubab harjutamiseks kasutada Vanakooli ruume ja olemasolevaid instrumente, nagu trummikomplekti, akordionit, kitarri.

Üleskutse kõigile

Johtuvalt eelkirjutatust kutsume kõiki, kes te kodus vaikselt mõnda pilli sõrmitsete või puhute, astuge aga punti. Pühkige pillilt tolm ja tulge, kaasas nurgas igavlev lõõtsmoonik, viiul, mandoliin, kitarr või muu instrument. Hädasti on vaja puhkpillimängijaid, ka lauluso-liste.

Foto Arvo Soovik

Praeguseks on külapundi algatajaina ennast kirja pannud moosekandid Jaan Lepik, Andrei Jurs (pildil paremal), Koit Heinmets (pildil vasakul), Veiko Leppnurm, kes on tuntud pilli– ja laulumehe Albert Müristaja juhendamisel teinud juba mitu orkestriproovi.

Momendil on puudu on puhkpillidel mängijad. Peamiseks põhjuseks on vast see, et pole pilli, millel puhuda, aga küllap seegi, et endiste pasunamängijate arvates on nende pillipuhumisoskus liiga rooste läinud.

Väga loodame, et need, kellel kodus seisab jõude mõni pill, kas tuuba, trompet, klarnet, tromboon või muu instrument, aga ise ei plaani mängima tulla, annetaks, laenaks või müüks oma pilli meile, vaja oleks ka külakapellile sobivaid orkestreeritud noote. Iga ettepanekki, mida mängida, on teretulnud.

Kuna kapelli loomine on alles algusjärgus, siis ei ole maimukesel veel nime. Siit üleskutse: pakkuge välja „üks ilus poisslapsenimi" - tegelikult ei pea muidugi just poisinimi olema. Võin kinnitada, et nime saanu pühendab, kui ta ükskord esinemisküpsuseni jõuab, konkursi võitjale - ristiemale või ristiisale - nii mõnegi sooviloo.

Fotod Leonilla Sutt Kannussaare arhiivist

Raeküla pillimehed, 1921

Üheksa aastat Kreekas

Kristo Parts, sündinud ja koolis käinud Raekülas

Omandanud Raeküla gümnaasiumis keskhariduse, asusin ma 1998. aastal õppima Kreekasse Thessaloniki linna, kus esimesel aastal õppisin sealses Aristotelese ülikoolis uuskreeka keelt.

Aastail 1999 –2004 studeerisin teoloogiat ja järgnevad kolm aastat kestsid samas ülikoolis magistriõpingud pühakirja *ermineutika* (tekstide tõlgendamine) erialal. Teaduskraadi omandasin 2007. aasta novembris. Õpingud toimusid kõik kreeka keeles.

Väärt kingitus

Kokku veidi üle üheksa aasta elamist Kreekas oli mulle suureks kingituseks. Ühelt poolt sain võimaluse näha kõigi nende aastate vältel elu väljaspool meie pisikest Eestit ja teisalt omandasin palju tutvusi. Ühesõnaga andis elu võõrsil ülikooliharidusele lisaks võimaluse silmaringi laiendada.

Ehkki tundsin selle pika aja jooksul koduigatsust, viisin oma planeeritud õpingud edukalt lõpuni. Viimastel õpinguaastatel sain tihemini Eestit külastada ja avanes võimalus Eesti eluga enamvähem kursis olla interneti teel.

Aastail 2008-2010 töötasin Tallinnas Põhja Politseiprefektuuris. Lisaks politseitööle oli minu ülesandeks nõustada kõiki selle asutuse töötajaid peale kriisiolukordi või õnnetusi ja pakkuda neile hingelist tuge. Minu kohustuseks oli edastada ka surmateade prefektuuri haldusalal õnnetustes hukkunute omastele. See töö ei olnud sugugi meeldiv.

2010. aasta sügisel naasin kodulinna, minust sai Pärnu Issandamuutmise koguduse diakon. Põhitööle lisaks annan üks kord kuus loenguid EAÕK Tallinna Püha Platoni seminaris Uue Testamendi ja *patristika* (ristiusu teoloogiline, filosoofiline, esteetiline ja poliitiline õpetus) valdkonnas ning teen raadiosaateid Pereraadios.

Kuna õpingute ajal tegelesin palju kreeka keelega, on minu käest küsitud, kas ma võiksin seda ka õpetada. Paarile tuttavale õpetasingi. Küsisin nendelt, miks nad kreeka keelt õppida tahavad. Vastuseks sain, et huvist ning on hea osata ühte sellist haruldast Euroopa keelt, millel on olnud Euroopa kultuuriajaloos tähtis koht. Samal ajal on võõrkeelega tegelemine heaks ajutreeninguks, nagu üks mu sõber ütles.

Iidne kultuuripärand

Kreeka keel on ju iidne kultuuripärand. Seda on kasutatud mitu tuhat aastat. Selles keeles on kirjutatud väga vanad eeposed ja väga palju tähtsaid ürikuid Rooma ajast läbi keskaja kuni tänapäevani välja ning enne ladina keele kasutusele võttu oli kreeka keel Rooma keisririigis riigikeeleks.

Kreeka keel on pikkade sajandite jooksul läbi teinud mitmeid muutusi. Tänapäeval kasutusel olevat kreeka keelt, nn. uuskreeka keelt, ei ole eriti raske õppida. Uuskreeka keele tähestik on erinev ladina omast, mis tekitab esmapilgul ehk võõristust või hirmugi, aga uuskreeka keeles on kõigest neli käänet ja keerulisi grammatikavorme pole ka eriti palju.

Kui Raekülas või Pärnu linnas leidub huvilisi, kes sooviksid kreeka keelega tutvust teha, siis oleksin nõus neid selle juures juhendama. Ruumi kooskäimiseks saaksime Vanakooli keskuselt.

Koostöös Vanakooli keskusega on mul plaanis Pärnu päeva eelse nädala kahel õhtul, 2. ja 5. aprillil, avada keskuses jututuba, kus kõnelda Kreekamaast, kreeka kultuurist, elust - olust ja kreeka keelest. Ootan huvilisi!

SÜNDMUSED veebruarist juunini

Veebruar

15. veebruaril toimus traditsiooniline folkloorihommik koos Mai lasteaia mudilastega Vanakooli keskuses. Tänavune, järjekorras viies sõpruskohtumine oli seotud sõbrapäevaga ja kandis pealkirja „ Mängud sõpradega".

21. veebruaril tähistab lasteaiapere vastlapäeva ja tutvub vastlakommetega.

22. veebruaril toimub lasteaia saalis Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva tähistamine.

Veebruari lõpus külastavad Kullalindude rühma lapsed Endla teatri menukat lasteetendust „PÕRRR…!"

Märts

6. märtsil on lasteaias muinasjutuhommik. Külla tuleb tuntud muinasjutuvestja Piret Päär, kes pajatab muinasjutte lindudest.

9. märtsil toimub keskkonnainvesteeringute keskuse projekti „Linnud viivad meid loodust kuulama" raames lindude päeva tähistamine.

14. märtsil, emakeelepäeval, kuulevad lapsed mõistatusi, vanasõnu ja luuletusi lindudest eesti rahvafolklooris.

31. märtsil on traditsiooniline lasteaia perepäev Vanakooli keskuses ja teemaks sel aastal tsirkus. Perepäeva ettevalmistamisse on kogu lasteaia tööpere haaratud.

Aprill

11. aprillil külastab lasteaeda teater Nipitiri etendusega „Piimahaldja saladus".

Aprillikuusse mahub veel sportlik südamenädal ja jüripäevamatk, mille organiseerib lasteaia tervisemeeskond.

18. aprillil võtavad kooli minevad lapsed osa ülelinnalisest koolieelikute spordipäevast.

Mai

Kuu esimesel nädalal on lasteaias tüdrukute päev.

7.-12. mail on kõikide rühmade emadepäevapeod.

Mai viimasel nädalal toimub kooli minevate laste lõpupidu „Hüvasti, lasteaed!"

Mai lõpus juuni alguses saab teoks selle kooliaasta viimane üritus - keskkonnaalane perepäev lasteaia õuealal.

PÄRNU RAEKÜLA KOOL

SÜNDMUSED veebruarist maini

20. – 23. veebruarini toimub ajaloo ja ühiskonnaõpetuse nädal;

27. veebruaril külastavad meie kooli linna koolide õppealajuhatajad, toimub koolituspäev;

5. -9. märtsini toimub võõrkeelte nädal;

12.-16. märtsini toimub emakeele nädal, **12. märtsil** kohtume filmitegija Mark Soosaarega;

22.-23. märtsil toimub ühine koolituspäev kolme mereäärse kooli — Laulasmaa kool, Muhu põhikool ja Raeküla kool — õpetajatele;

4. aprillil Raeküla kooli 17. solistide konkurss;

23.-27. aprillini rahvusvahelise haridusjuhtide õppelähetuse "Sisehindamise süsteem Eesti üldhariduses " korraldamine, külalised 12 Euroopa riigist;

27. aprillil Raeküla kooli õpilaste kevadkontsert Raeküla Vanakooli keskuses algusega kell 18.

Raeküla Vanakooli Keskus
Lembitu 1 PÄRNU
tel 58453331, 4440054

KONTSERDID

P, 04. 03	kell 13	Rahvalik pidu "Vetšernitsõ" – korraldab Pärnu Ukraina selts
L, 10. 03	kell 15	Kontsert "Kevad südames", naisansambel Helle Salumäe juhendamisel
L, 24. 03	kell 15	Raeküla haridusõu 99. aastapäeva tähistamine
P, 01. 04	kell 13	Naljapäev – korraldab Pärnu Ukraina selts
P, 08. 04	kell 12	Pärnu päeva kontsert – esinevad Vanakooli keskuse isetegevuslased, laste joonistusnäituse avamine ja autasustamine
R, 13. 04	kell 16	Lauluaias 2012 – mudilasansamblite eelvoor
R, 20. 04	kell 16	Lauluaias 2012 – eelvoor 2&3&4&7-aastastele
L, 21. 04	kell 10	Lauluaias 2012 – eelvoor 5&6-aastastele
T, 01. 05	kell 12	Lauluaias 2012 LÕPPKONTSERT
L, 12. 05	kell 15	Kontsert "Kallile emale" – esineb tütarlastekoor Elise

Raeküla koostöökolmik
kutsub huvilisi osalema **teeõhtutel** Vanakooli keskuses

KES EI MÄLETA MINEVIKKU ... ,

kus meenutusi oma lapsepõlvest, noorusest ja linnaosa eluolust jagavad endised ja praegused raekülalased

Mati Heidmets	15. märtsil
Teet Kurs	12. aprillil
Jüri Aarma	10. mail

Teeõhtud algavad kell 19
Võid teekõrvase omalt poolt kaasa võtta!

Hea raekülalane - nii noor kui vana! Oled oodatud osalema ja omigi mõtteid jagama. Anna vaid endast teada *piia@raekylavanakool.ee*, 4440054, 58453331

Vanakooli keskus kutsub huvilisi osalema
JUTUTUBADES,
kus raekülalase **Kristo Partsi**
eestvedamisel kõneleme

*** Kreekamaast**
*** kreeka kultuurist**
*** kreeka keelest**
*** elust - olust Kreeka riigis**

Aeg 2. & 5. aprillil kell 18
Kohe Vanakooli keskus, Lembitu 1

Raeküla Vanakooli Keskus
Lembitu 1, PÄRNU
tel 58453331, 4440054

Kohtumisõhtud "Poliitik tuleb külla ..."

29. märtsil
26. aprillil
31. mail

Kohtumisõhtud toimuvad neljapäeviti algusega kell 19
Jälgi uudiseid www.raekylavanakool.ee ja Pärnu Postimehest

LAULUAIAS 2012
PÄRNU LINNA JA MAAKONNA V MUDILASTE LAULUKONKURSS

Solistide konkurss
* 2aastased * 4aastased * 6aastased
* 3aastased * 5aastased * 7aastased

Mudilasansamblite konkurss

Eelvoorud

13. aprillil kell 16	mudilasansamblid
20. aprillil kell 16.30	2&3&4&7-aastased
21. aprillil kell 10	5&6-aastased

Lõppkontsert 1. mail kell 12

Registreerumine hiljemalt **4. aprilliks 2012** *lauluaias@raekylavanakool.ee*
Lisainfo ☎ 4440054, 58453331 (Piia Karro) www.raekylavanakool.ee

1.-10. november 2012
Itaalia nädal
Pärnus

Head sõbrad!

Kahelnevad sõjahel on päevakorral taas võimaluse ona saada Õhe huvitava riigi kultuurist, keelest ja paljust muust. Nimelt on Vanakooli keskus eestvedajaks sündmustel, mis leiavad aset **Itaalia nädalal Pärnus**. Nädala kava ettevalmistused hõlmab tõle hooga. Juba tänaseks on teada, et kavas on mitmeid huvitavaid kontserte, näitusi, filmiõhtuid, Aitäno maadõ jne.

Nädala programmiga saad tutvuda: www.raekylavanakool.ee. Kuhu lisame pidevalt uut informatsiooni.

Kui oled huvitatud ettevõtmisel kaasa löõlemast, siis anna endast julgelt teada – kirjuta@raekylavanakool.ee, tel 56953006.

HÄID KEVADPÜHI!

KÜSI JULGESTI ENDALE VAJALIKKE KOOLITUSI

RVK koolituskeskus

Huvikoolitus EHIS reg õppekavad 84603, 84606, 101444, 101464
Täiskasvanute koolitus koolitusload 5519 HTM, 5179 HTM, 6216 HTM
Teave ja kirjapanek: 4440054, 55671766, koolitus@raekylavanakool,ee

Anne Kullerkupp - lauluõpetaja, kes tegeleb peamiselt koolieelikute ja algklasside õpilastega.
Anne hindab eriti oluliseks solistiõppes individuaalset tööd iga lapsega. On ju iga laulusõber omanäoline ja tema areng sõltub just õpetaja ja õpilase ühisest pühendumisest. Anne õpetab meie koolis alates 2012. aastast **kolmapäeviti**.

Boris Leppsoo - muusikaõpetaja RVK-s alates 2010. aastast. Õpetab kitarri, trummi, klaverit, laulu ja viib läbi ansambliõpet. Borisi juhendatavad tunnid toimuvad **teisipäevast reedeni**. Peamiselt viib ta läbi individuaaltunde, kuid üks kord kuus moodustavad solistid ansambli, et õppida koosmängu.

Imbi-Ly Tasane - inglise keele õpetaja, kelle emakeel on inglise keel.
Imbi-Ly õpetab inglise keelt mudilastest kuni täiskasvanuteni. Eriti suureks lemmikuks on ta väikestele keelehuvilistele, kes tema tundidest (inglise keel läbi mängu) alati väga õnnelikena lahkuvad.
Täiskasvanute vestlusring toimub igal **teisipäeval 11:30 - 13:00** ja mudilaste-koolilaste inglise keele ringid toimuvad **kolmapäeviti**.

Kaljo Kaasik - puutöö ja meisterdamise õpetaja, kes ootab oma puutööstuudiosse nii poisse kui tüdrukuid. Huvilistel on võimalus meisterdada **esmaspäevast reedeni** kella 14st 17ni.
NB! Koolilastele on osalemine tasuta, kuna tegevust toetab Euroopa Sotsiaalfond.

Piia Karro - täiskasvanute koolitaja, kelle valdkondadeks on arvutikasutajakoolitus, projektide kirjutamine ja juhtimine ning tööotsingutega seonduv temaatika. RVKs koolitajana töötanud alates 2007ndast aastast. Koolitused toimuvad vastavalt individuaal- või grupiõppe **graafikutele**.

Tiina Vaargas - käsitööõpetaja RVKs alates 2011. aastast. Õpetab taaskasutuskunsti, pärlipunumist, joonistamist, sisekujundust jm. Käsitöötunnid emadele ja tütardele toimuvad **esmaspäevaõhtuti**.

Keeleõpe täiskasvanutele - algtase, taasalustajad ja vestlusklubid
eesti, vene, inglise, soome, norra, saksa, hispaania, kreeka keeles. Grupp alustab, kui soovijaid on kirjas vähemalt kaheksa.
Viime läbi ka individuaal- ja minigrupiõpet (kuni 4 liikmele) - NB! Küsige pakkumisi!
Jälgige reklaame *www.raekylavanakool.ee* ja Pärnu Postimehest.

MTÜ Selts Raeküla , Pärnu Y-klubi ja Vanakooli keskus

ÕNNITLEVAD

detsembri-, jaanuari- ja veebruarikuu JUUBILARE

Eili Laanelat, Ilme Nöörit, Kaja Salumäed, Lea Truutsi, Maris Vlassovit, Tiiu Jänest, August Edgar Peeti, Jüri Saamelit, Kaljo Kaasikut

PILTMÕISTATUS

Hea lugeja!
Raeküla Sõnumid nr 6 avaldatud piltmõistatuse vastus on - Raeküla kooli lapsed olid Tolkuse rabas ja uurisid maailma sisalike kõrguselt.

Tänud õigete vastuste eest! Seekordseks võitjaks osutus Chris-Sten Kadakas. Palume üllatusele Vanakooli keskusesse tööpäeviti 9 - 17 järele tulla.

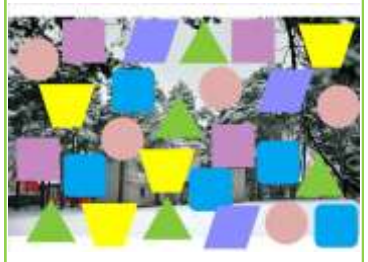

Mida näed fotol, kui kujundid eemaldada?
Vastused saada enne 31. märtsit *ajaleht@raekylavanakool.ee*.
Õigesti vastanute vahel loositakse välja ÜLLATUS!

Vanakooli keskus pakub hoone siseruume erinevateks sündmusteks: perekondlikud tähtpäevad, laste sünnipäevad, konverentsid, seminarid, vastuvõtud, stiili- ja firmapeod, laagrid jms
Teave tel 4440054, 58453331, *info@raekylavanakool.ee*
NB! Küsi personaalset pakkumist.

LEIUNURK, LEIUNURK, LEIUNURK, LEIUNURK

Hea lugeja!
Kui tunned oma vara ära, siis võid sellele Raeküla metsa alla ja rannaniidule (Hirve tn pikenduse ümbruses) järele minna. Hoiutasu 1 € ööpäevas.

Hea raekülalane!
Oma leidudest ja nende asukohast võite teada anda e-aadressil *ajaleht@raekylavanakool.ee*. Avaldame need võimalusel juba maikuu väljaandes.

Hea raekülalane!

Kui hakkad oma kodu uuendama, siis leiame igale kasutuskõlblikule esemeleVanakooli keskuses uue kodu
(toidunõud, laudlinad, riiul, tool, laud, diivan, voodi vms)
****
Teave tel 4440054, 58453331
NB! Enne toomist helista!

Hea trennihuviline!

Raeküla Vanakooli Keskuses on sul nüüd võimalus **teisipäeviti kella 18 – 19** kaasa lüüa intensiivses ja meeleolukas **aeroobikatrennis**.

Saaremaalt Pärnu kolinud **Maarja** on energiline ja uuendusmeelne kutse-kvalifikatsiooniga treener, kes on tegutsenud erialal juba kümme aastat.

Kui soovid nakatuda trennipisikust, siis võta kaasa matt ja 2 eurot ning tule platsi.

Ootame sind!

Raeküla Sõnumid
Aadress Lembitu 1, 80028 Pärnu
Arveldusarve nr 10220030954019, SEB
ajaleht@raekylavanakool.ee
Vastutav väljaandja MTÜ Selts Raeküla Piia Karro, tel 4440054, *piia@raekylavanakool.ee*
Trükikoda AS Pajo, *www.pajoprint.ee*

Toimetaja Silvi Kanošina, *ajaleht@raekylavanakool.ee*
Kunstnik-kujundaja Piia Karro
Fotograaf Riho Valdner
Keeletoimetaja Inga Mänd, *wa.ff@hot.ee*
Uudised *ajaleht@raekylavanakool.ee*
Reklaam-kuulutused Piia Karro, *piia@raekylavanakool.ee*, tel 58453331

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.

****

Raeküla Sõnumid nr 8 ilmub mais 2012. Ootame reklaame ja kuulutusi hiljemalt 30. aprilliks.